

**Decizii
ale Comisiei Naționale
a Pieței Financiare**

2

**Drumurile noastre
toate...**

3

**Europeanii
ne vor crește exporturile
în Federația Rusă**

4

Moldova a confirmat susținerea OMC și a sistemului comercial multilateral

**Moldova a confirmat
susținerea activității
Organizației Mondiale
a Comerțului (OMC) și
a sistemului comercial
multilateral.**

Potrivit agenției INFOTAG, o declarație în acest sens a fost semnată în ajun, la cea de-a XI-a Conferință Ministerială a OMC de la Buenos Aires, de către reprezentanții celor 44 de state-membre ale organizației, inclusiv de vicepremierul Moldovei, Octavian Calmîc.

În document se menționează “susținerea OMC și rolul important al sistemului comercial multilateral, bazat pe norme”.

“Noi, miniștrii ai 44 de țări dezvoltate și în curs de dezvoltare, care susțin activ sistemul comercial multilateral, suntem preocupați de faptul că Organizația Mondială a Comerțului se confruntă cu provocări. Reafirmăm principiile și obiectivele stabilite în Acordul de la Marrakesh privind constituirea OMC și privind centralizarea unui sistem comercial multilateral bazat pe norme”, au remarcat autorii declarației.

Ei au apreciat normele OMC care “au contribuit la dezvoltarea comerțului internațional, la soluționarea pașnică a disputelor comerciale, au servit la dezvoltarea economiei globale și au constituit un parapet împotriva protecționismului”.

Octavian Calmîc a declarat în deschiderea conferinței că Republica Moldova sprijină inițiativele, care vizează facilitarea investițiilor, în special, în regiunea noastră.

“Pentru o economie mică și deschisă, precum este cea a Moldovei, investițiile sunt esențiale pentru dezvoltarea noastră. Mol-

dova va sprijini discuțiile din cadrul acestui grup, sperând că va fi adoptat un program de lucru în viitor, fiabil pentru toate statele lumii, indiferent de așezarea geografică sau posibilități economice, deoarece nu există un comerț fără investiții și nu există o dezvoltare fără comerț și investiții”, a spus Octavian Calmîc.

INFOTAG precizează: Republica Moldova a devenit membru cu drepturi depline al sistemului mondial de comerț în 2001, iar începând cu 2017 implementează Acordul internațional privind Facilitarea Comerțului, precum și Acordul plurilateral privind Achizițiile Publice (2016) conform rigorilor și principiilor instituite de către OMC.

**Curs valutar
13.12.2017**

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	17.2774
EUR	1	20.3450
UAH	1	0.6363
RON	1	4.3890
RUB	1	0.2935

CAPITAL Market**ÎN ATENȚIA
SOCIETĂȚILOR
PE ACȚIUNI!**

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:
ziarulcm@gmail.com
tel.: 022 22-12-87;
fax: 022 22-05-03

AVIZ

Redacția ziarului „Capital Market” desfășoară un tender pentru instituțiile ce oferă servicii de tipografie. Cererile pot fi depuse până la 14 decembrie 2017.

**Informații suplimentare
la numărul de telefon:
022 227758.**

**În atenția companiilor – entități
de interes public!**

Operatorul mecanismului oficial de stocare a informațiilor, întreprinderea de stat ziarul Capital Market, informează că mecanismul propriu-zis de acumulare a datelor este funcțional la adresa: <http://emitent-msi.market.md>.

**Detalii la tel.:
022 221287, 022 229445**

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul
Capital Market în toate oficiile
“Poșta Moldovei” din țară sau
la distribuitorii noștri:

Moldpresa (022) 222221
Press Inform-Curier (022) 237187
Agencia “Ediții Periodice” (022) 233740

AVIZ

Redacția ziarului „Capital Market” desfășoară un tender pentru selectarea unei companii de audit pentru a audita activitatea Întreprinderii de Stat „Capital Market”. Companiile de audit pot depune cererile până la 14 decembrie 2017.

**Informații suplimentare
la numărul de telefon:
022 22 77 58.**

Decizii ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

La 11 decembrie 2017 a avut loc ședința Consiliului de administrație (CA) al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

CA a aprobat înregistrarea în Registrul de stat al valorilor mobiliare:

- valorile mobiliare conform dării de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni ale Întreprinderii Mixte „FARMACO” SA în sumă de 20 457 596 lei în număr de 552 908 acțiuni ordinare nominative cu VN de 37 lei din contul convertirii datoriiilor creditoriale.

- schimbarea denumirii Întreprinderii Turcești „FETIH” SA în Societatea pe acțiuni „NEW HORIZON” cu schimbarea codului ISIN al valorilor mobiliare.

- excluderea și anularea valorilor mobiliare emise anterior de societatea agricolă de producție „MALINOVSOCOE” în număr de 10 600 acțiuni ordinare nominative ca rezultat al lichidării.

Urmare a neexecutării de către administratorii OM „TNS – CREDIT” SRL și „M.Y.T. SERVICE” SRL a dispozițiilor stipulate în deciziile CNPF, călăuzindu-se de prevederile actelor normative în vigoare, CA a decis să suspende operațiunile bancare la conturile curente și de depozit ale societăților în cauză, până la conformarea acestora cerințelor legislației, precum și să informeze Serviciul Fiscal de Stat și băncile comerciale privind restricțiile aplicate.

În cadrul ședinței a fost aprobată Instrucțiunea cu privire la raportarea asociațiilor de economii și împrumut, precum și modificările și completările Instrucțiunii cu privire la raportarea organizațiilor de microfinanțare.

De asemenea, a fost acceptată modificarea Hotărârii CNPF nr. 40/4 din 05.08.2016 „Cu privire la aprobarea componenței comisiilor de atestare a specialiștilor participanților profesioniști la piața financiară nebancaară”.

Prin hotărârea sa, CA a eliberat „KLASSIKA ASIGURĂRI” SA duplicatul licenței pentru desfășurarea activității în domeniul asigurărilor (asigurări generale), în locul formularului de licență deteriorat.

CA a acceptat reperfectarea licenței „DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP” SA pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu includerea adreselor de desfășurare a activității licențiate.

Concomitent, au fost reperfectate licențele pentru dreptul de a desfășura activitate de intermediere în asigurări și reasigurări Brokerilor „WEB BROKER” SRL și „BEST BROKER” SRL prin substituirea anexelor la licență cu includerea și excluderea adreselor de desfășurare a activității licențiate și, respectiv, cu modificarea adresei juridice și adresei de desfășurare a activității licențiate.

Luând act de demersul CIA „ASITO” SA și documentele prezentate, CA a dispus acordul prealabil CIA „ASITO” SA pentru extragerea mijloacelor bănești din contul de depozit în dolari SUA în scopul exercitării obligației de plată a despăgubirii de asigurare persoanei păgubite și beneficiarilor, a celor privind recuperarea prin subrogare a daunelor și pentru asigurările de pensie suplimentară, a sumelor de reziliere pe contractele de asigurare de pensie suplimentară, onorarea altor obligații de plată legale survenite urmare a desfășurării activității asigurătorului, cât și pentru efectuarea plăților conform cererilor de rambursare înaintate de companiile străine, urmând ca CIA „ASITO” SA să informeze CNPF despre efectuarea plăților indicate, cu prezentarea documentelor justificative.

CA a avizat înregistrarea de stat a modificărilor operate în documentele de constituire și în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice ale „MOLDASIG” SA privind aprobarea statutului companiei în cauză în redacție nouă și schimbarea adresei juridice.

Rubrică pregătită de Boris Erușevski

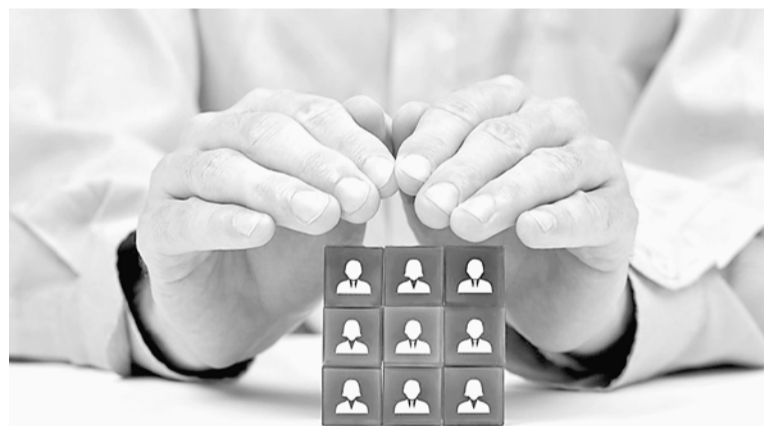
Parlamentul RM a adoptat în prima lectură proiectul Legii privind bugetul asigurărilor sociale pentru anul 2018 cu venituri și cheltuieli de 19 mlrd. 312,5 mil. lei

Astfel, volumul total al veniturilor și cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale a crescut cu 1 mlrd. 798,8 mil. lei, în creștere cu 10,3 la sută în comparație cu veniturile și cheltuielile aprobate în 2017. Ponderea acestora în PIB va crește de la 11,8 la 12,1 la sută.

În structura veniturilor, mijloacele proprii de asigurare socială de stat constituie 65 la sută, iar transferurile la bugetul de stat – 35 la sută. Mărirea alocației asigurărilor sociale de stat va fi păstrată la nivel de 29 la sută (23 la sută plătește angajatorul, 6 la sută – angajatul). De asemenea, nu se va schimba tariful alocației pentru asigurările sociale de stat în mărime de 22 la sută din fondul salariilor persoanelor care muncesc pe contract individual de muncă în agricultură, unde 6 la sută sunt subvenționate din contul bugetului de stat. Rămâne neschimbat și calculul aportului angajaților în domeniul aviației civile, munca cărora cade sub condiții speciale, în conformitate cu tariful de 33%.

Se planifică că transferurile din bugetul public național în bugetul asigurărilor sociale vor fi, în anul viitor, de 6 mlrd. 693,5 mil. lei sau cu 588,3 mil. lei (9,6%) mai mult decât indicele pentru anul curent. La evaluarea cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul viitor a fost luată în calcul indexarea pensiilor cu 6,5 la sută din 1 aprilie.

Bugetul prevede creșterea cheltuielilor pentru programul de protecție a familiei și copiilor – peste 40 la sută, pentru protecția bătrânilor – 14 la sută, pentru protecția oame-

nilor cu nevoi speciale – 12 la sută. Mărirea medie a pensiei de vârstă în 2018, după indexarea cu 6,5 la sută, va fi de 1524,18 lei. Pentru achitarea pensiei, din bugetul asigurărilor sociale de stat vor fi alocate 11 mlrd. 009,2 mil. lei sau 57,2 la sută din cheltuielile generale, sau cu 1,33 mlrd. lei (13,8 la sută) mai mult față de anul curent.

Totodată, mijloacele proprii ale bugetului pentru aceste scopuri vor însuma 9 mlrd. 993,2 mil. lei, iar transferurile de la bugetul de stat – 1 mlrd. 016 mil. lei. Pentru achitarea pensiilor de vârstă din mijloacele proprii ale bugetului asigurărilor de stat sunt prevăzute 9 mlrd. 299,3 mil. lei sau cu 10,4 la sută mai mult decât un an mai devreme. Cheltuielile sunt calculate din formula în care 540931 de beneficiari vor primi o pensie medie anuală de 1524,18 lei, indexată la 6,5 la sută din 1 aprilie 2018, precum și calculate cu influența valorizării pensiilor stabilite în 2009–2011, începând cu 1 noiembrie 2017.

Pentru achitarea pensiei unor muncitori din aviația civilă sunt

prevăzute 57 de mil. 130,3 mii lei pentru 610 beneficiari, pensia medie a cărora este de 7756,35 lei. Pentru achitarea pensiei deputaților au fost rezervate 22 mil. 920,9 mii lei (263 de beneficiari), pentru membrii Guvernului – 7 milioane 414,7 mii lei (66 beneficiari), pentru procurori – 17 milioane 771,2 mii lei (248 beneficiari), pentru funcționarii publici – 319 milioane 334,8 mii lei (7,4 mii de beneficiari), aleși reprezentanți locali – 33 milioane 997,5 mii lei (700 beneficiari), vameși – 581,7 mii lei (13 beneficiari), lucrători culturali – 402,3 mii lei (27 destinați). Pentru achitarea pensiilor judecătorilor vor fi alocate 58 milioane 104,7 mii lei (281 beneficiari, pensia medie – 17069,37 lei).

Proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul viitor a fost întocmit reieșind din prognoza inflației medii anuale de 4,3 la sută, salariul mediu pe economie de 6150 lei (+7,9% în comparație cu anul precedent), precum și Fondul salariilor de 42,6 mlrd. lei (+7,2 la sută în 2017).

InfoMarket

Parlamentul RM a adoptat în prima lectură proiectul Legii privind fondurile de asigurare medicală obligatorie pentru anul curent, cu venituri și cheltuieli în sumă de 6 mlrd. 659,03 mil. lei

În comparație cu anul 2017, se prognozează majorarea veniturilor Fondurilor de asigurare medicală obligatorie cu 517,4 mil. lei sau 8,4 la sută, iar a cheltuielilor – cu 424,6 mil. lei sau în creștere cu 6,8 la sută.

Transferurile din bugetul de stat sunt planificate la nivel de 2 mlrd. 728,03 mil. lei. Prima pentru asigurarea medicală, calculată în formă procentuală s-a păstrat la nivel de 9 la sută (angajatorul și angajatul – câte 4,5 la sută). Suma acumulată din prime la asigurarea medicală obligatorie va constitui, în 2018, 3 mlrd. 834 mil. lei, în creștere față de anul curent cu 11,2 la sută.

Mărirea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă este stabilită la nivel de 4056 lei pentru o persoană (la nivelul anului 2017), păstrând în același timp reducerile prevăzute în 2017.

Serviciile medicale actuale (fondul de bază) în 2018 vor fi de 6 miliarde 510,2 mil. lei. Fondul de rezervă obligatorie de asigurări medicale – 15 mil. lei, Fondul de prevenire a măsurilor – 25 mil. lei, Fondul pentru dezvoltarea și modernizarea furnizorilor de servicii medicale – 30 mil. lei, Fondul sistemului de asigurări medicale obligatorii – 78,8 milioane lei.

Cheltuielile pentru subprogramul „îngrijire medicală staționară”, inclusiv medicamente plătite în plus față de cazul tratat, sunt planificate la nivelul de 3,27 miliarde lei (+8,2%), subprogramul „Asistență medicală primară” – 1,97 miliarde lei (+4,6% față de anul 2017), subprogramul „îngrijire prenatală de urgență” – 556,6 milioane lei, subgrupul „îngrijire ambulatorie de specialitate” – 453,4 milioane de lei (+6,1%), subgrupul „îngrijiri medicale comunitare și îngrijire la domiciliu” – 56,77 milioane lei (+6,1%), subgrupul „îngrijire prespitalicească” – 556,6 milioane de lei (+6,1%), subgrupul „servicii înalt specializate medicale” – 200,4 milioane lei (+8,8%), subgrupul „Dezvoltarea și modernizarea structurilor de sănătate” – 30 milioane de lei (+20%), subprogramul „Programe naționale și speciale în domeniul sănătății publice” – 25 milioane lei (la același nivel), subprogramul „Managementul fondului de rezervă de asigurări obligatorii de asistență medicală” – 15 mil. lei.

În Moldova va fi limitată reclama la producția alcoolică pentru a reduce accesul minorilor și tinerilor la băuturile alcoolice

Acestea sunt prevederile completărilor la Legea privind producția și rulajul spiritului etilic și a producției alcoolice, precum și la Legea privind publicitatea, care au fost adoptate de Parlament în lectura a doua.

Printre prevederile de bază ale proiectului de lege se numără interdicția oricărei forme de reclamă directă sau indirectă la producția alcoolică, inclusiv publicitatea radio și tv, în presa scrisă, cinema, online, prin intermediul comunicațiilor telefonice sau telegrafice, în transport sau colete poștale.

În același timp, această interdicție nu se referă la publicitatea pentru producția alcoolică tv și radio, care va fi difuzată între orele 22.00 și 7.00, în presa scrisă, cu excepția primei și ultimei pagini, în locuri publice stabilite de autoritățile locale în cadrul unor sărbători naționale sau tradiționale, la evenimente specializate în producerea și rulajul producției alcoolice, în unitățile comerciale, unde are loc realizarea producției alcoolice etc.

Mai mult, publicitatea pentru produsele alcoolice va fi acceptată pe biletele de călătorie, pe partea externă și internă a transportului aerian de pasageri de pe cursele internaționale, pe paginile online ale producătorilor și comercianților de alcool, prin utilizarea mărcii comerciale ale băuturilor.

Modificările prevăd că publicitatea permisă nu trebuie să fie adresată direct sau indirect minorilor, nu trebuie să fie plasată în mass-media dedicată minorilor, nu trebuie să atribute priorități terapeutice sau profilactice băuturilor alcoolice sau nu trebuie să lase impresia că la consumarea acestora va crește capacitatea fizică, intelectuală sau psihologică a consumatorului.

Modificările au fost elaborate de Ministerul Sănătății cu scopul de a reduce consumul de alcool în rândul populației, în special al tinerilor. Potrivit datelor Organizației mondiale a sănătății, Moldova face parte din lista țărilor cu un nivel înalt de consum de alcool pe cap de locuitor, cu un indice de 16,8 litri pe an. Datele statistice arată că în Moldova anual consumă alcool 9 la sută din bărbați și 3 la sută dintre femei. La evidență în spitalele țării sunt 47 de mii de persoane care suferă de alcoolism.

Parlamentul Moldovei a ratificat Acordul cadru cu Corporația financiară ecologică Nord

Documentul a fost semnat la Chișinău pe 21 iunie 2017 și prevede includerea Moldovei pentru asistență financiară, inclusiv granturi pentru creșterea eficienței energetice în cadrul cooperării cu NEFCO (Nordic Environment Finance Corporation).

Anterior, viceprim-ministru, Octavian Calmîc, ministru al Economiei și Infrastructurii, a menționat că Republica Moldova recunoaște NEFCO ca instituție financiară internațională pentru țara noastră, conformată la politicile similare ale altor instituții financiare internaționale, în ceea ce privește transparența achizițiilor, buna guvernare și respectarea cerințelor de mediu la realizarea investițiilor. Astfel, fondurile sunt destinate implementării proiectelor în domeniul eficienței energetice, energiei regenerabile și a mediului: reabilitarea clădirilor, a sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică, înnoirea și modernizarea parcurilor auto, soluționarea problemelor aferente managementului apelor uzate și deșeurilor municipale.

Proiectele vor fi realizate la nivel de municipii/orașe, inclusiv utilizând parteneriatul public-privat. Totodată, pot fi eligibile și întreprinderile municipale, cele cu capital majoritar de stat, care și-au propus raționalizarea propriului consum de energie.

Finanțarea se efectuează sub formă de împrumuturi de până la 5 milioane de euro, în condiții de piață sau preferențiale, care conțin, după caz, o componentă de grant.

InfoMarket

Drumurile noastre toate...

Avem drumuri proaste. Este o realitate pe care nu o poți contesta. Evident, lucrurile nu stau pe loc. Sunt reabilitate zeci de kilometri de șosele. Se construiesc altele. Dar este prea puțin pentru starea în care se află infrastructura rutieră.

În anul 2011, Republica Moldova ocupa locul 132 din 133 de țări incluse în Raportul Competitivității Globale, elaborat de World Economic Forum. În 2017, suntem pe locul 128 din 137 de țări, incluse în clasament.

Iată doar câteva cifre dintr-un raport mai vechi. Ministerul Transporturilor constată că principala problemă este că 6 500 din 10 500 de kilometri de drumuri publice sunt din beton asfaltic, de ciment sau sunt acoperite doar cu îmbrăcăminte bituminoasă ușoară. La acestea se adaugă 2000 de kilometri de drumuri locale în stare proastă și alte 3000 – doar pietruite. Nu în ultimul rând, aproape 600 de kilometri sunt simple porțiuni de pământ bătătorit. Calculele Ministerului Transporturilor arată că dacă s-ar reabilita anual câte o mie de kilometri, abia în zece ani s-ar putea circula fără probleme pe toate arterele rutiere.

Ministerul Economiei și Infrastructurii vrea să schimbe lucrurile. Programul anunțat în săptămâna trecută de vicepremierul Octavian Calmic e mai mult decât ambițios. Este un fel de Plan Marschal pentru drumuri.

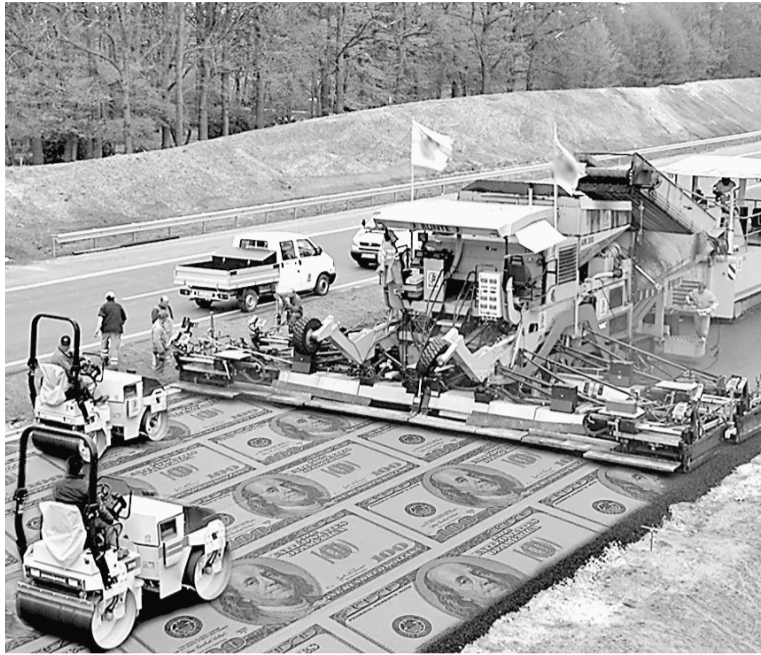
PESTE 4 MILIARDE DE LEI PENTRU INFRASTRUCTURA RUTIERĂ

Peste 4,16 miliarde de lei vor fi investite în anul viitor în reparații, reabilitarea și construcția drumurilor naționale și regionale, a anunțat vicepremierul, ministrul Economiei și Infrastructurii, Octavian Calmic. Cifra este de aproape două ori mai mare în comparație cu anul 2017, când au fost planificate 2,5 miliarde de lei.

“Avem 355 de milioane de euro de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Banca Europeană pentru Investiții, resurse disponibile pentru 17 contracte în derulare, semnate în 2014–2016. Pentru anul viitor sperăm ca majoritatea dintre ele să le punem în aplicare. Avem 24 milioane de euro de la UE”, a menționat Octavian Calmic.

El a adăugat că anul 2018, ca finanțare și ca volum al lucrărilor preconizate, este o provocare pentru minister, Administrația de Stat a Drumurilor, companiile locale și internaționale implicate în realizarea proiectelor. „La începutul anului viitor o să lansăm o hartă interactivă care va da posibilitatea să urmărim în timp real cine este responsabil pentru un tronson de drum sau altul, care este progresul în implementarea proiectului, care sunt motivele de ce nu se avansează”, a mai notat ministrul Economiei și Infrastructurii.

În 2018 se preconizează reparația capitală a circa 100 kilometri de drumuri, reparația a 10 poduri, reparația curentă a 350 kilometri de drumuri naționale. Se preconizează să fie date în exploatare: drumul Ungheni-Chișinău, cu excepția unui segment de 6,6 kilometri, drumul Hâncești-Lăpușna, Comrat-Ciumai și circa 80 la sută din șoseaua Bălți-Sculeni.

În funcție de lungimea drumurilor reabilitate și construite, în anul 2018 se planifică cel puțin o dublare a lucrărilor.

“Obiectivul nostru este de a transforma Republica Moldova într-un șantier de reabilitare a drumurilor, dar unul calitativ, cu aplicarea celor mai moderne tehnologii. În acest scop a fost realizat un diagnostic a tuturor drumurilor din țară, în baza căruia, în perioada imediat următoare, vor fi stabilite prioritățile pentru fiecare categorie de drumuri”, a menționat ministrul Economiei și Infrastructurii.

2017, UN AN CE A DECEPȚIONAT

Statisticile pentru 2017 sunt departe de ceea ce s-a dorit. Din Fondul Rutier Național a fost efectuată:

- Reabilitarea capitală a 50 kilometri de drumuri;
- Reparații curente a drumurilor din beton – 30 de kilometri;
- Reparații curente de drum public de tip macadam – 27,3 kilometri;
- Tratamente bituminoase – 30 kilometri;
- Construcții de poduri noi și construcție – 6 și, respectiv, 5;
- Construcție de paviloane auto – 23;
- și alte obiective.

După preluarea în gestiune a domeniului drumurilor, din luna august 2017, Ministerul Economiei și Infrastructurii a întreprins un set de măsuri pentru accelerarea procesului de reabilitare a drumurilor, care era într-o stare deplorabilă, majoritatea contractelor fiind compromise și depășite în termen. “Într-un timp scurt am reușit să redresăm situația pe unele segmente de drumuri, în 3-4 luni fiind depășit net volumul lucrărilor realizate pe parcursul anilor precedenți”, spune Octavian Calmic, aducând drept exemplu construcția centurii de ocolire a municipiului Ungheni, unde în perioada ianuarie-iulie gradul de realizare a lucrărilor a fost de 6%, iar în lunile august-noiembrie – aproximativ 56 la sută, ajungând la 87 la sută de realizare.

Republica Moldova a beneficiat de 798 milioane de lei de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Europeană pentru Investiții și Uniunea Europeană și de la Banca Mondială – 81 milioane de lei.

Potrivit secretarului de Stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii pe domeniul construcțiilor și infrastructurii drumurilor, Anatol Ușatîi, cele 17 contracte din resurse externe sunt cu termen depășit de executare. Trei contracte cu o firmă din România au fost reziliate,

iar alte trei contracte cu companii din Bulgaria și Italia se află pe lista roșie. În celelalte cazuri, după intervenția ministerului, au fost înregistrate progrese.

Acum trei luni, Ministerul Economiei și Infrastructurii anunța că sunt 17 contracte de reabilitare a drumurilor, semnate cu companii străine și finanțate din fondurile partenerilor străini, zece sunt compromise și necesită decizii urgente.

GUVERNUL SOLICITĂ EXTINDEREA TERMENULUI UNUI CONTRACT FINANȚAT DE BEI

Guvernul a decis miercură trecută negocierea unui amendament la Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții (BEI) pentru realizarea Proiectului de reabilitare a drumurilor din Republica Moldova, în vederea extinderii termenului de acordare a mijloacelor investiționale până la 31 decembrie 2018.

Contractul cu BEI, în valoare totală de 75 milioane de euro, a fost semnat la Chișinău la 23 noiembrie 2010. Lucrările urmau să înceapă la începutul anului 2011 și să fie finalizate până în 2013, însă acestea au evoluat lent, în fond ca urmare a incapacității financiare a antreprenorilor. În decembrie 2015 data finală de disponibilizare a banilor a fost extinsă până la 31 decembrie 2016.

Dar și după decembrie 2016, reabilitarea drumurilor a fost mult târâgănată. În aceste condiții cabinetul de miniștri a decis să inițieze negocieri privind extinderea cu încă doi ani a perioadei de valabilitate a creditului, precum și să opereze unele modificări în condițiile de finanțare, inclusiv un angajament adițional pentru perioada extinsă, ce implică costuri suplimentare. Amendamentul ce urmează a fi negociat stipulează că „se așteaptă ca lucrările să fie finalizate până la 31 decembrie 2018”.

Potrivit fostului Minister al Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, lungimea drumurilor naționale și locale care se află la balanța ministerului constituie 3336 km și, respectiv, 6016 km. Drumurile naționale au o intensitate de circulație de până la 16 mii vehicule pe zi, pe când majoritatea drumurilor locale nu ating cifra de 500 de vehicule pe zi. Reabilitarea unui kilometru de drum național costă, în medie, 16 milioane de lei, reabilitarea unui kilometru de drum local costă, în medie, 4,5 milioane de lei, în timp ce reabilitarea unui kilometru de drum comunal costă 3 milioane de lei.

Vlad BERCU

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

În Moldova, în proces de lichidare silită sunt 9 bănci comerciale, iar lichidarea lor este condusă de 4 specialiști, numiți de BNM

Potrivit informațiilor oferite de Banca Națională, lichidatorul băncilor Guinea, Universalbank și Oguzbank este Silvia Marcu, Bancosind, Întreprinzăncă și Unibank – Iulian Țurcan, Banca de Economii și Investprivatbank – Grigorii Olaru, Banca Socială – Serghei Berghiev.

În prezent, în Moldova sunt active 11 bănci comerciale. Potrivit Regulamentului nou cu privire la cerințele față de conducători, persoanele numite de Banca Națională în funcția de lichidator al băncii care este în proces de lichidare, în decurs de 12 luni din ziua retragerii din această funcție, poate fi numit de Banca Națională a Moldovei lichidator al băncii în proces de lichidare fără confirmare repetată a corespunderii acestuia cerințelor de calificare etc., impuse prin actualul regulament. Acesta se consideră numit în funcție din ziua semnării deciziei sau ordinului, cu condiția respectării cerințelor privind conflictul de interese, prevăzute de art. 382 al Legii privind structurile financiare din 21 iulie 1995.

Lichidatorul băncii în proces de lichidare, numit de BNM, poate fi numit la aceeași funcție în altă bancă în proces de lichidare fără confirmare repetată. Acesta intră în exercițiul funcțiunii din ziua semnării ordinului sau dispoziției cu respectarea legislației în vigoare. Pentru funcția de lichidator al băncii în proces de lichidare este necesară experiență de cel puțin cinci ani în cadrul sectorului corporațiilor financiare.

12 proiecte de succes au fost premiate la Gala Moldova Eco Energetică

Câștigătorii au fost aleși dintre 35 de dosare, care au fost înscrise în competiția Moldova Eco Energetică, ediția 2017, printre care: parcuri eoliene, grădinițe dotate cu tehnologii moderne de eficiență energetică și de producere de energie regenerabilă, case individuale ce consumă doar energie verde ș.a.

12 finaliști – companii, instituții publice, ONG-uri, persoane – au fost desemnați câștigători ai ediției 2017: Cel mai bun Proiect în Energia Solară Fotovoltaică și Geotermală: Gheorghe Cimbir, Chișinău; Cel mai bun Proiect în Energia Eoliană: Irarom-Grup SRL; Cel mai bun Proiect în Sisteme Combinate: Grădinița “Povestea”, Nisporeni; Cel mai bun Proiect în Bioenergie: Grădinița din s. Șestaci, raionul Șoldănești; Cel mai bun Proiect de Eficiență Energetică în Sectorul Clădirii: Asociația coproprietarilor în condominiu ACC51/417; Sectorul Public: Grădinița “Doremici”, raionul Călărași; Cea mai bună Inițiativă a Tinerilor: Nicoleta Bețivu, Valeria Grosul, Nicolae Spănu, s. Chișcăreni, raionul Sângerei; Cea mai bună Inițiativă Educațională: Școala din s. Nicoreni, raionul Drochia; Cea mai bună Inițiativă de Comunicare: Termoelectrica SA.

La capitolul Tehnologii eco-responsabile, câștigător a fost desemnat Orange Moldova, iar la idei eco-responsabil – Gheorghe Olaru, Chișinău. Votul publicului a fost câștigat de Nicoleta Bețivu, Valeria Grosul, Nicolae Spănu, s. Chișcăreni, raionul Sângerei. Dosarele au fost evaluate în trei etape: evaluarea experților, vizitele de verificare în teren, decizia Consiliului de Coordonare.

Zilele Moldova Eco Energetică au fost organizate de Ministerul Economiei și Infrastructurii, Agenția pentru Eficiență Energetică și Proiectului Energie și Biomasă în Moldova, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Partenerii Moldova Eco-Energetică 2017 sunt: Fondul pentru Eficiență Energetică, Asociația Oamenilor de Afaceri, MIEPO, UNIDO și Start Up “Energy Transition”. În 7 ani, concursul Moldova Eco Energetică a fost câștigat de 111 proiecte, selectate din circa 300.

InfoMarket

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:
Moldpres: 67770. Poșta Moldovei: PM21700
EDITOR: CAPITAL MARKET Î.S.
Nr. de înregistrare:
1003600114204, 27 octombrie 2003
FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
CONSILIUL DE ADMINISTRATIE:
Președinte: Nina DOSCA,
Elena VASILACHE, Mihai DORUC,
Zoia TULBURE, Victor MARTINENCO.
REDACTOR-ȘEF:
Ghenadie TUDOREANU
Tel.: /373 22/ 229-445
REDACTOR:
Lilia ALCAZĂ
SPECIALIST RELAȚII PUBLICE:
Boris ERUȘEVȘCHI

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale: ziarulcm@gmail.com
TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
FAX: /373 22/ 22-05-03
ADRESA REDACȚIEI:
Str. Vasile Alecsandri, 115
(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

Cod IBAN: MD69VI0002249111050MDL
BC “Victoriabank”, SA., fil.11, Chișinău,
BIC VICBMD2X883

În ziar au fost utilizate știrile agenției «Moldpres» și «InfoMarket». Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate. Orice articol publicat în “Capital Market” reflectă punctul de vedere al semnatarului, care nu neapărat coincide cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia “Edit Tipar Grup” SRL

Europeanii ne vor crește exporturile în Federația Rusă

Comaniile străine care vin în Republica Moldova schimbă peisajul în condițiile în care ele nu au tradiția de a plăti mită și acest lucru creează o relație dintre business și autoritățile de control. Or, acest lucru duce la creșterea calității mărfurilor și produselor exportate de Republica Moldova.

Potrivit datelor Biroului Național de Statistică, în zece luni ale anului 2017, valoarea totală a exporturilor a însumat 2 miliarde USD, cu 17,5% mai mult față de perioada similară a anului precedent. Exporturile de mărfuri destinate țărilor Uniunii Europene (UE-28) au însumat 1254,6 mil. dolari SUA (cu 19,9% mai mult față de ianuarie-octombrie 2016), deținând o cotă de 65,3% în total exporturi (64,1% – în ianuarie-octombrie 2016). Astfel, ponderea exporturilor spre Uniunea Europeană crește al 5-lea an consecutiv și, la sfârșitul anului, acestea ar putea atinge ponderea de 70% din totalul livrărilor de mărfuri.

Totodată, exporturile de mărfuri realizate în luna octombrie 2017 s-au cifrat la 268,2 mil. dolari SUA, cu 19,7% mai mult față de luna precedentă și cu 33,6% – comparativ cu luna octombrie 2016.

“Exporturile au înregistrat o creștere semnificativă comparativ cu luna precedentă, fapt care ne face să credem că până la finele anului exporturile vor atinge nivelul de 2,420 milioane USD. Această creștere se datorează aproape exclusiv creșterii exporturilor spre Uniunea Europeană, care în acest an se vor majora cu 288 milioane USD. Ponderea Uniunii Europene în exporturile Moldovei va atinge în acest an maxima istorică de 69,9%, puțin peste maxima deținută de CSI în anul 1997”, a explicat economistul IDIS Viitorul, Veaceslav Ioniță.

Datele BNS mai relevă că țările CSI au fost prezente în exporturile Moldovei cu o pondere de 19,8% (21,0% – în ianuarie-octombrie 2016), ce corespunde unei valori de 380,0 mil. dolari SUA. Exporturile de mărfuri către aceste țări s-au majorat cu 10,7%, comparativ cu ianuarie-octombrie 2016.

Ioniță are și o explicație de ce s-au deteriorat relațiile comerciale cu CSI și în special cu Federația Rusă. “Venirea companiilor străine schimbă modul de a fi prin faptul că businessul local achită oficial toate plățile fără mită. Efectul pe termen mediu de apropiere de UE a Republicii Moldova va genera creșterea exporturilor în Federația Rusă din simplu motiv că vom începe a lucra civilizată. Trebuie să recunoaștem că Federația Rusă nu este vinovată în prăbușirea exporturilor Republicii

Moldova. Problemele au existat de ceva vreme”.

Potrivit lui, implementarea legislației comunitare după semnarea Acordului de Liber Schimb a schimbat regulile de joc pentru businessul moldovenesc. “Relația cu UE a însemnat nu doar că poți vinde pe piața comunitară, dar și reforma totală a tot ce înseamnă certificare și originea mărfurilor. Acest lucru înseamnă, de fapt, intrarea pe ușa din față. În prezent, Republica Moldova, având un comerț civilizată cu UE, este forțată de împrejurări să adopte un cadru normativ care să excludă falsificarea certificatelor și actelor de proveniență. De fapt, în acest mod este protejată piața și agenții economici locali”.

Analiza evoluției exporturilor pe țări în ianuarie-octombrie 2017, comparativ cu perioada similară din anul 2016, arată că cele mai mari creșteri ale exporturilor au fost în România (+17,6%), Turcia (de 1,6 ori), Germania (+25,0%), Italia (+14,9%), Polonia (+32,2%), Federația Rusă (+7,3%).

Livrările de mărfuri și produse pe piața Federației Ruse vor crește nu pe seama schemelor negre, reexporturi și certificate false, dar ca urmare a producției reale din Republica Moldova.

INDUSTRIA AUTOMOTIVĂ A ATENUAT ȘOCUL ECONOMIC AL MOLDOVEI

Scăderea drastică a exporturilor Republicii Moldova către Federația Rusă a fost compensată de livrările de mărfuri și produse în UE. Acest lucru s-a produs ca urmare a investițiilor în industria auto, care, de altfel, și face cele mai multe exporturi. În perioada anilor 2012–2017 ponderea exporturilor în UE și Federația Rusă era egală. Reducerea exporturilor către Federația Rusă s-a cifrat la 450 milioane USD.

“Investițiile străine au un rol important pentru economia Republicii Moldova în condițiile în care în ultimii ani industria automotive a cunoscut o creștere importantă. Acest lucru a favorizat creșterea locurilor de muncă și majorarea comerțului cu UE”, a mai spus Ioniță.

Comaniile străine care vin în Republica Moldova schimbă peisajul, în condițiile în care ele nu au obiceiul de a plăti mită și acest lucru creează o mare relație dintre business și autoritățile de control. Un exemplu este scandalul companiei Draexlmaier Automotive din anul 2012 care viza amendarea Codului Fiscal ce prevedea oferirea, din contul companiei, muncitorilor transport și hrană. Acest lucru a avut loc ca urmare a presiunii pe care au pus-o asupra autorităților deși puteau lejer să soluționeze problema achitând mită.

“Un detaliu este că businessul străin care vine în Republica Moldova nu achită salariul în plic. Com-

paniile străine care vin în Republica Moldova impulsionează creșterea întreprinderilor locale, care prestează servicii de transport, masă, deplasări pe distanțe scurte. Respectiv, companiile locale lucrează oficial”, este de părere economistul IDIS Viitorul.

PRODUSELE ALIMENTARE ȘI MANUFACTURILE – JUMĂTATE DIN EXPORTURI

În zece luni ale anului 2017, ponderea produselor alimentare în totalul exporturilor a fost de 23,6% urmate de manufacturi cu 23% și mașini și echipamente – cu 18,5%. Produsele chimice, uleiurile, băuturile alcoolice și combustibilii, cumulativ, au totalizat 27%. Conform datelor BNS, s-au marcat creșteri la exporturile de mașini și aparate electrice (+37,0%), legume și fructe (+36,7%), semințe și fructe oleaginoase (+24,8%), îmbrăcăminte și accesorii (+13,5%), cereale și preparate pe bază de cereale (+13,0%), băuturi alcoolice și nealcoolice (+12,1%), produse medicinale și farmaceutice (+33,2%), petrol, produse petroliere și produse înrudite (de 2,9 ori), mobilă și părțile ei (+7,5%), produse chimice organice (+40,6%), fire, țesături și articole textile (+8,2%), tutun brut și prelucrat (+47,0%), minereuri metalifere și deșeuri de metale (+44,1%), încălțăminte (+14,0%), carne și preparate din carne (+49,1%), construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzit și de iluminat (de 1,6 ori), îngreșăminte naturale și minerale naturale (+41,3%), articole din lemn (+22,2%), produse lactate și ouă de păsări (+8,8%), care au contribuit la majorarea pe total exporturi cu 17,8%.

Totodată s-au micșorat exporturile de cauciuc prelucrat (-82,8%), uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare (-19,1%), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (-13,2%), articole din minerale nemetalice (-10,9%), articole de voiaj; sacose și similare (-16,3%), articole prelucrate din metal (-6,4%).

EXPORTURILE, ÎN CREȘTERE, DAR TOT NU POT DEPĂȘI IMPORTURILE

În pofida creșterii robuste a exporturilor, datorată recoltei bune din 2016 și aprecierii leului, importurile au crescut și ele, ca rezultat avem o contribuție negativă a exporturilor nete. Datorită creșterii mai mari a importurilor decât a exporturilor, deficitul de cont curent a crescut până la 9,3% din PIB, de la 5,9% anul trecut. În pofida evoluției favorabile a exporturilor, având la bază expansiunea semnificativă a importurilor, contribuția comerțului net la creșterea PIB a rămâne negativă.

Victor URSU

Experții europeni vor ajuta la evaluarea pregătirii pentru export a întreprinderilor mici și mijlocii

Câțiva experți europeni vor efectua o vizită în Moldova în perioada 14-15 decembrie pentru a oferi asistență în crearea unei metode de susținere a pregătirii pentru export a întreprinderilor mici și mijlocii.

Potrivit agenției INFOTAG cu referire la site-ul Vecinătății Europene, vizita este organizată de Instrumentul de asistență tehnică și schimb de informații al Comisiei Europene (TAIEX), în cooperare cu Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Moldova.

Experții Michel Gelenine din Franța și Tajana Kesis-Sapic din Croația vor analiza instrumentele-cheie existente și statutul infrastructurii locale care au potențial de a crea servicii calificate de asistență pentru export. De asemenea, ei vor evalua cadrul legal, instituțional și de afaceri existent pentru lansarea unor servicii de succes orientate spre export. La finele misiunii, experții TAIEX vor oferi recomandări bazate pe cele mai bune practici ale UE pentru dezvoltarea serviciilor și instrumentelor de sprijin pentru export.

După cum a informat anterior INFOTAG, TAIEX acordă sprijin țărilor partenere în vederea transpunerii, aplicării și punerii în vigoare a legislației UE. Este determinat de cerere și facilitează furnizarea expertizei individualizate potrivite pentru a răspunde necesităților în termen scurt. În cadrul Vecinătății Estice, instrumentul TAIEX lucrează cu Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Moldova și Ucraina.

“Draexlmaier Automotive” va investi 30 mil. euro în deschiderea unei noi fabrici la Cahul

Compania “Draexlmaier Automotive” intenționează să realizeze în anul 2018 un proiect investițional în valoare de circa 30 mil. euro prin deschiderea celei de-a patra sale fabrici din Moldova de producere a cablajelor pentru industria automobilistică.

Surse din cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii au comunicat pentru INFOTAG că fabrica va fi deschisă în subzona Cahul din cadrul Zonei Economice “Bălți”. Fabrica, cu o suprafață de 20 mii metri pătrați, va fi construită până la finele lunii iunie, iar din luna iulie va începe procesul de producere. Conform planului de investiții, până la finele anului 2018 la noua fabrică vor fi angajate 1500 de persoane.

Pe parcursul anului viitor, compania germană va mai crea încă 2000 locuri noi de muncă la întreprinderile sale amplasate în subzonele din municipiul Bălți, ridicând numărul acestora la 6500.

Potrivit administratorului ZEL “Bălți”, Marin Ciobanu, în 2018, grație proiectelor investiționale aflate în curs de implementare, în ZEL “Bălți”, la cele 4700 locuri de muncă existente, vor fi create altele 5500, iar volumul investițiilor noi va crește cu circa 150 mil. euro, ajungând la suma de 260 mil. euro.

INFOTAG

În Moldova va fi creată Agenția pentru Investiții

În Moldova va fi creată Agenția pentru Investiții. Centrul de Implementare a Reformelor a prezentat pentru consultări publice proiectul hotărârii de Guvern în acest sens.

Potrivit proiectului, Agenția va fi creată prin fuziunea Organizației pentru Atragerea Investițiilor și Promovarea Exportului din Moldova și Agenția Turismului. În proiect sunt menționate patru domenii-cheie de activitate a agenției: promovarea imaginii țării cu scopul atragerii investițiilor străine, susținerea activității investiționale și protecția investițiilor, promovarea exportului și turismului.

În noua structură vor lucra 30 de specialiști. Finanțarea Agenției pentru Investiții se va face din contul mijloacelor bugetului de stat, veniturilor de la serviciile acordate și a altor surse legale permise. Cheltuielile pentru reorganizare vor constitui circa 540 mii lei (în mare parte, pentru achitarea garanțiilor sociale angajaților care vor fi disponibilizați), însă în 2017 aceste cheltuieli vor fi acoperite din contul mijloacelor prevăzute în buget pentru implementarea Strategiei de reformare a administrației publice. Consultările pe marginea proiectului vor avea loc până pe 21 decembrie.

Banca Națională a pus în circulație o bancnotă modernizată cu valoarea de 5 lei

Acestea sunt prevederile hotărârii Băncii Naționale, care a fost publicată vineri în Monitorul Oficial. Bancnotele emise anterior, cu valoarea nominală respectivă se vor afla în circulație în paralel cu bancnotele renovate și vor fi retrase treptat ca rezultat al uzării și deteriorării.

De menționat că bancnota modernizată are noi elemente de protecție. Firul de siguranță metalizat cu textul “BNM” este încorporat în hârtie și este poziționat pe stânga aversului, între portretul lui Ștefan cel Mare și ghioșul central, iar în lumină UV are proprietăți de fluorescență de culoare albastră.

În partea de sus și de jos a zonei, cuprinsă între cele două elemente verticale decorative, este imprimat microtextul „BNM” și „CINCILEI”. Pe chenarul cercului, unde este înscris textul PE-UN PICIOR DE PLAI, PE-O GURĂ DE RAI..., este imprimat microtextul BNM.

Mai mult, pe bancnotă sunt tipărite fragmente ale cifrei 5 astfel că atunci când bancnota este privită prin transparență și luminată din partea opusă privitorului, cifra „5” se vede în întregime.

De asemenea, pe zona neimprimată a aversului este poziționat un dreptunghi, care va apărea verde în lumina ultravioletă. În interiorul dreptunghiului sunt imprimate sigla BNM și textul „BNM”. Două elemente verticale decorative, ornamentul național multicolor și ghioșul central de pe aversul bancnotei vor apărea verde în lumină ultravioletă.

Potrivit Băncii Naționale, modernizarea bancnotelor prin completarea cu noi elemente de siguranță reprezintă o procedură utilizată de majoritatea băncilor centrale și este realizată, de obicei, o dată la fiecare 5–7 ani. Aceasta are drept scop diminuarea riscurilor de falsificare, contrafacere a monedei naționale, fiind determinată, de asemenea, de uzarea bancnotelor.

InfoMarket

REPUBLICA MOLDOVA
COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE

Anexă la Înscirerea Protocolară
nr.54/5 din 11.12.2017

NOTA EXPLICATIVĂ

cu privire la modalitatea de completare a listelor
persoanelor care au acces la informații privilegiate.

ÎNSCRIERE PROTOCOLARĂ

11 decembrie 2017

Nr.54/5

Referitor la aprobarea Notei explicative
cu privire la modalitatea de completare a
listelor persoanelor care au acces la informații privilegiate

În scopul asigurării condițiilor favorabile menținerii și promovării echității, eficienței, transparenței și ordinii pe piața de capital, precum și a aplicării uniforme a cerințelor de întocmire și de actualizare a listelor persoanelor care au acces la informații privilegiate conform prevederilor Regulamentului privind abuzul pe piața de capital (Hotărârea CNPF nr.14/15 din 31.03.2017),

în temeiul art.3, art. 8 lit. b), art.20 alin.(2) și art.25 alin.(2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, art.1 alin.(4) și art.5 lit. a) din Legea nr.171 din 11.07.2012 privind piața de capital, pct.35 și pct.40 din Regulamentul privind abuzul pe piața de capital, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.14/15 din 31.03.2017,

**Comisia Națională a Pieței Financiare,
cu titlu de Înscirere Protocolară, DECIDE:**

- Se aprobă pentru publicare pe site-ul oficial al CNPF (www.cnpf.md) și în ziarul „CAPITAL Market” Î.S. Nota explicativă cu privire la modalitatea de completare a listelor persoanelor care au acces la informații privilegiate, conform anexei.
- Direcția generală supraveghere valori mobiliare va acorda emitenților suportul consultativ în procesul de conformare și respectare a prevederilor Regulamentului privind abuzul pe piața de capital.
- Controlul executării prezentei Înscireri Protocolare se pune în sarcina Direcției generale supraveghere valori mobiliare și Direcției generale tehnologii informaționale.

Nina DOSCA,
VICEPREȘEDINTE

În conformitate cu prevederile pct.35 și pct.40 din Regulamentul privind abuzul pe piața de capital, aprobat prin Hotărârea CNPF nr.14/15 din 31.03.2017 (în continuare - Regulament), emitenții sunt obligați să întocmească și să actualizeze lista persoanelor care au acces la informații privilegiate (lista insiderilor).

Reieșind din faptul că în cadrul unei societăți pe acțiuni (emitent) pot exista simultan mai multe informații privilegiate, în scopul identificării certe a persoanelor care au acces la fiecare informație privilegiată, emitentul întocmește lista insiderilor prin divizarea persoanelor în categoria celor care au acces permanent (persoanele care au acces la toate informațiile privilegiate) și a celor care au acces temporar (persoanele care au acces la anumite informații privilegiate).

Secțiunea din lista insiderilor aferentă persoanelor cu acces permanent se întocmește și actualizează de către emitenți, în format electronic, în conformitate cu Anexa nr.1 la prezenta Notă. În cazurile în care există persoane care au acces temporar la informațiile privilegiate, emitenții întocmesc și actualizează, în format electronic, secțiunea corespunzătoare a listei insiderilor în conformitate cu Anexa nr.2 la prezenta Notă. Astfel, emitentul adaugă noi secțiuni în lista insiderilor atunci când sunt identificate noi informații privilegiate (definite în *Capitolul II Informația Privilegiată* din Regulament).

Subliniem că datele privind persoanele care au acces permanent la informații privilegiate nu se includ repetat în secțiunile listei care vizează persoanele cu acces temporar la informațiile privilegiate.

Atragem atenția asupra faptului că, la completarea listelor insiderilor conform Anexelor nr.1 și nr.2 la prezenta Notă, emitentul asigură în permanență:

- confidențialitatea informațiilor incluse prin asigurarea faptului că accesul la lista insiderilor este limitat la persoanele identificate în mod clar din cadrul emitentului sau la orice persoană care acționează în numele sau contul acestuia care are nevoie de acces datorită naturii funcției sau a postului pe care îl ocupă;
- veridicitatea și plenitudinea informațiilor din lista insiderilor;
- accesul la versiunile anterioare ale listei insiderilor și posibilitatea de a consulta versiunile respective.

**Anexa nr.1
la Nota explicativă cu privire la modalitatea de completare a
listelor persoanelor care au acces la informații privilegiate**

Lista persoanelor care au acces la informații privilegiate: secțiunea privind persoanele care au acces permanent la informații privilegiate

Data și ora creării secțiunii privind persoanele care au acces permanent la informații privilegiate: [aaaa-ll-zz: hh:mm (ora locală)]

Data și ora la care s-a efectuat ultima actualizare: [aaaa-ll-zz: hh:mm (ora locală)]

Data transmiterii către autoritatea competentă: [aaaa-ll-zz]

Prenumele persoanei care are acces la informații privilegiate	Numele persoanei care are acces la informații privilegiate	Numele la naștere al persoanei care are acces la informații privilegiate (dacă este diferit de numele actual)	Numărul (numerele) de telefon de la locul de muncă (numărul direct de la locul de muncă și numerele de telefon mobil de la locul de muncă)	Numele și adresa societății	Funcția și motivul pentru care este înscrisă o persoană care are acces la informații privilegiate	Inclusă la (data și ora la care persoana respectivă a fost inclusă în secțiunea privind persoanele care au acces permanent la informații privilegiate)	Data nașterii	Numărul național de identificare (dacă există un astfel de cod)	Numerele de telefon personale (numerele de telefon de acasă și numerele de telefon mobil personale)	Adresa completă de acasă (numele străzii, numărul străzii, orașul, codul poștal, țara)
[Text]	[Text]	[Text]	[cifre fără spațiu]	[Adresa emitentului sau a unei părți terțe a persoanei care are acces la informații privilegiate]	[Text care descrie rolul, funcția și motivul înscrierii pe listă]	[aaaa-ll-zz, hh:mm (ora locală)]	[aaaa-ll-zz]	[Număr și/sau text]	[cifre (fără spațiu)]	[Text: adresa de acasă detaliată a persoanei care are acces la informații privilegiate - Numele și numărul străzii - Orașul - Codul poștal - Țara]

**Anexa nr.2
la Nota explicativă cu privire la modalitatea de completare a
listelor persoanelor care au acces la informații privilegiate**

Lista persoanelor care au acces la informații privilegiate: secțiunea privind [denumirea informației privilegiate aferente unui anumit acord sau eveniment]

Data și ora creării acestei secțiuni din lista persoanelor care au acces la informații privilegiate, și anume data și ora la care a fost identificată această informație privilegiată: [aaaa-ll-zz: hh:mm (ora locală)]

Data și ora la care s-a efectuat ultima actualizare: [aaaa-ll-zz; hh:mm (ora locală)]

Data transmiterii către autoritatea competentă: [aaaa-ll-zz]

Prenumele persoanei care are acces la informații privilegiate	Numele persoanei care are acces la informații privilegiate	Numele la naștere al persoanei care are acces la informații privilegiate (dacă este diferit de numele actual)	Numărul (numerele) de telefon de la locul de muncă (numărul direct de la locul de muncă și numerele de telefon mobil de la locul de muncă)	Numele și adresa societății	Funcția și motivul pentru care este înscrisă o persoană care are acces la informații privilegiate	Accesul a fost obținut la (data și ora la care persoana respectivă a primit acces la informații privilegiate)	Accesul a încetat la (data și ora de la care persoana respectivă nu a mai avut acces la informațiile privilegiate)	Data nașterii	Numărul național de identificare (dacă există un astfel de cod)	Numerele de telefon personale (numerele de telefon de acasă și numerele de telefon mobil personale)	Adresa completă de acasă (numele străzii, numărul străzii, orașul, codul poștal, țara)
[Text]	[Text]	[Text]	[cifre fără spațiu]	[Adresa emitentului sau a unei părți terțe a persoanei care are acces la informații privilegiate]	[Text care descrie rolul, funcția și motivul înscrierii pe listă]	[aaaa-ll-zz, hh:mm (ora locală)]	[aaaa-ll-zz, hh:mm (ora locală)]	[aaaa-ll-zz]	[Număr și/sau text]	[cifre (fără spațiu)]	[Text: adresa de acasă detaliată a persoanei care are acces la informații privilegiate - Numele și numărul străzii - Orașul - Codul poștal - Țara]

Tranzacții cu valori mobiliare ale emitenților din Republica Moldova, pe piața reglementată sau MTF (Perioada 4-12 decembrie 2017)

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitentului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	Ponderea VM tranzacționate în total emisie (%)	Valoarea nominală, lei
Piața reglementată									
05.12.17 13:01	MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	1575,00	65	102375,00	Vinzare Cumparare	1037634	0,01	200,00
07.12.17 10:35	MD14BARD1000	IM Fabrica de Vinuri "VINARIA BARDAR" SA	75,00	5991	449325,00	Oferta publica pe piata secundara	156699	3,82	35,00
07.12.17 12:46	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	215,00	2635	566525,00	Licitatie cu strigare pachet unic	1315442	0,20	100,00
Total				8691	1118225,00				
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)									
08.12.17 11:40	MD14PETE1007	SA "PESTE"	400,00	335	134000,00	Licitatie cu strigare pachet unic	4180	8,01	10,00
Total				335	134000,00				

Poziții deschise pe piața reglementată și MTF la data de 13.12.2017

Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețul pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
Piața reglementată				
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1064,02	36605,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1054,71	389760,00
MD14VCTB100	BC "VICTORIABANK" S.A.	0,00	78,21	9800473,00
MD14OTIS100	Compania Internationala de Asigurari "ASITO" SA	0,00	10,00	3866669,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	318,88	29900,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	179,37	59855,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	179,37	390245,00
MD14AING100	C.A. "ALLIANCE INSURACE GROUP" S.A	0,00	1,10	18764420,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	62,00	1200,00	0,00
MD14BFCM100	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	0,00	175,00	11500,00
MD14ENER100	BC "ENERGBANK" SA	0,00	1000,00	1,00
MD14MBIS100	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	0,00	120,00	459,00
MD14MICB100	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	72,00	2,00
MD14MICB100	BC "MOLDINDCONBANK" SA	500,00	50,00	0,00
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)				
MD14NELI1003	SA "FABRICA DE CONFECTII "IONEL"	0,00	5,00	2635,00
MD14TIRP100	SA IM "TIREX PETROL"	0,00	20,00	50,00
MD14VITM100	SA "VIORICA-COSMETIC"	0,00	28,00	1567,00
MD14ZABR100	SA "NORD-ZAHAR"	0,00	0,30	96199,00

«Transervice-Maximum» SA

извещает акционеров о созыве 29 декабря 2017 года внеочередного общего собрания акционеров Общества по адресу: мун. Кишинев, ул. Мунчешть 29/1,

СО СЛЕДУЮЩЕЙ ПОВЕСТКОЙ ДНЯ:

1. О заключении договора займа.
2. О внесении изменений в Устав предприятия.
3. Об изменении уставного капитала предприятия.

Собрание проводится в очной форме. Начало регистрации акционеров – 10.30, начало работы собрания – 11.00. Список акционеров имеющих право участвовать в собрании составлен по состоянию на 12 декабря 2017 года.

В соответствии с Законом «Об акционерных обществах» акционеры вправе ознакомиться с подготовленными к повестке дня материалами в рабочие дни с 9.00 до 12.00, начиная с 19.12.2017 года по адресу г. Кишинев, ул. Мунчешть 29/1, а при отсутствии возможности личной явки направить представителя с нотариально оформленной доверенностью на право предоставления интересов акционера.

Участники должны иметь при себе документы, удостоверяющие личность. Представители акционеров должны представить доверенность, оформленную в соответствии со статьей 57 (5) Закона «Об акционерных обществах».

Исполнительный орган

“HidroinpeX” S.A.

DECIZIA adunării generale extraordinare a acționarilor “HidroinpeX” S.A. ce a avut loc cu prezența acționarilor la 14.11.2017, cvorum 78,26%, pe adresa: Calea leșilor, 10, mun. Chișinău.

AU FOST APROBATE PRIN VOT UNANIM URMĂTOARELE CHESTIUNI:

1. Pe marginea primei chestiuni din ordinea de zi:

1.1 Se aprobă decizia privind majorarea capitalului social al „Pielart S.A. prin convertirea datoriilor și dacă va fi aporturilor bănești/nebănești în emisiunea suplimentară închisă de acțiuni ordinare nominative, de clasa I cu valoarea nominală de 20 lei în număr de 73 000 acțiuni și în volum de 1 460 000 MDL

1.2 Se aprobă prețul de plasare al unei acțiuni – 20 lei.

1.3 Se împuternicește directorul general al societății să perfecteze, în baza cererilor depuse de acționarii societății, lista subscriitorilor la acțiunile emisiunii suplimentare, conform listei acționarilor la data desfășurării adunării generale.

1.4 Se stabilește termenul de depunere, la organul executiv, a cererilor de subscriere pentru satisfacerea dreptului de preemțiune până la 28 decembrie 2017, termenul de achitare aporturi bănești/nebănești până la 29 decembrie 2017.

2. Pe marginea chestiunii a doua din ordinea de zi:

2.1 Se împuternicește Consiliul Societății să aprobe darea de seamă privind rezultatele emisiunii II suplimentare închise de acțiuni ordinare nominative ale “HidroinpeX” S.A., să califice emisiunea efectuată sau neefectuată, să aprobe lista finală a subscriitorilor acțiunilor emisiunii II, și în dependență de rezultatele subscrierii să modifice statutul în partea ce ține de mărirea capitalului social.

3. Pe marginea chestiunii a treia din ordinea de zi:

3.1 Se aprobă proiectul modificărilor la Statutul Societății, propus de Consiliul Societății.

4. Pe marginea chestiunii a patra din ordinea de zi:

4.1 După perfectarea procesului verbal al adunării generale a acționarilor Societății, semnăturile Președintelui și a secretarului adunării vor fi autentificate de membrii Comisiei de cenzori, aflați în exercițiul funcțiilor.

Organul executiv

“Piscicola Gura Bicului” S.A.

DECIZIA adunării generale extraordinare a acționarilor “Piscicola Gura Bicului” S.A. ce a avut loc cu prezența acționarilor la 14.11.2017, cvorum 95,31%, pe adresa: Calea leșilor, 10, mun. Chișinău.

AU FOST APROBATE PRIN VOT UNANIM URMĂTOARELE CHESTIUNI:

1. Pe marginea primei chestiuni din ordinea de zi:

1.1 Se aprobă decizia privind majorarea capitalului social al „Piscicola Gura Bicului S.A. prin convertirea datoriilor și dacă va fi aporturilor bănești/nebănești în emisiunea suplimentară închisă de acțiuni ordinare nominative, de clasa I cu valoarea nominală de 10 lei în număr de 76 000 acțiuni și în volum de 760 000 MDL

1.2 Se aprobă prețul de plasare al unei acțiuni – 10 lei.

1.3 Se împuternicește directorul general al societății să perfecteze, în baza cererilor depuse de acționarii societății, lista subscriitorilor la acțiunile emisiunii suplimentare, conform listei acționarilor la data desfășurării adunării generale.

1.4 Se stabilește termenul de depunere, la organul executiv, a cererilor de subscriere pentru satisfacerea dreptului de preemțiune până la 28 decembrie 2017, termenul de achitare aporturi bănești/nebănești până la 29 decembrie 2017.

2. Pe marginea chestiunii a doua din ordinea de zi:

2.1 Se împuternicește Consiliul Societății să aprobe darea de seamă privind rezultatele emisiunii IV suplimentare închise de acțiuni ordinare nominative ale “Piscicola Gura Bicului” S.A., să califice emisiunea efectuată sau neefectuată, să aprobe lista finală a subscriitorilor acțiunilor emisiunii IV, și în dependență de rezultatele subscrierii să modifice statutul în partea ce ține de mărirea capitalului social.

3. Pe marginea chestiunii a treia din ordinea de zi:

3.1 Se aprobă proiectul modificărilor la Statutul Societății, propus de Consiliul Societății.

4. Pe marginea chestiunii a patra din ordinea de zi:

4.1 După perfectarea procesului verbal al adunării generale a acționarilor Societății, semnăturile Președintelui și a secretarului adunării vor fi autentificate de membrii Comisiei de cenzori, aflați în exercițiul funcțiilor.

Organul executiv

Решения
Национальной комиссии
по финансовому рынку

2

Дороги –
наше всё...

3

Европейцы увеличивают
наш экспорт в Российскую
Федерацию

4

Молдова подтвердила поддержку ВТО и многосторонней торговой системы

Молдова подтвердила поддержку деятельности Всемирной торговой организации (ВТО) и многосторонней торговой системы. Как передает агентство «ИНФОТАГ», об этом говорится в совместном заявлении, с которым выступили накануне XI Министерской конференции ВТО в Буэнос-Айресе представители 44 стран – членов организации, в том числе вице-премьер РМ Октавиан Калмык.

В документе подчеркивается «поддержка ВТО и ведущая роль многосторонней торговой системы, основанной на ее правилах».

«Мы, министры из 44 развивающихся и развитых членов, которые активно поддерживают многостороннюю торговую систему, обеспокоены тем, что перед Всемирной торговой организацией стоят проблемы. Мы подтверждаем принципы и цели, изложенные в Марракешском соглашении об учреждении ВТО и о центральности многосторонней торговой системы, основанной на правилах», – отметили авторы заявления.

Они высоко отозвались о правилах ВТО, которые «способствовали развитию международной торговли, содействовали мирному разрешению торговых споров, служили развитию глобальной экономики и были оплотом против протекционизма».

Октавиан Калмык заявил на открытии конференции, что внедрение деклараций ВТО, а также ратификация и внедрение Молдовой Соглашения ВТО об упрощении торговли, является свидетельством для всех партнеров об обязательствах, принятых на

себя властями страны. Он отметил, что республика поддерживает инициативы по содействию наращивания инвестиций, подчеркнув, что для таких маленьких стран, как РМ, инвестиции играют важную роль для развития.

*Справка «ИНФОТАГ»:
Молдова является членом ВТО с 2001 г.*

Заявление подписали также Аргентина, Австралия, Канада, Китай, Израиль, Казахстан, Лихтенштейн, Норвегия, Россия, Турция, Украина.

Курс валют
на 13.12.2017 г.

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	17.2774
EUR	1	20.3450
UAH	1	0.6363
RON	1	4.3890
RUB	1	0.2935

CAPITAL Market

**ВНИМАНИЮ
АКЦИОНЕРНЫХ
ОБЩЕСТВ!**

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com
тел.: 022 22-12-87;
факс: 022 22-05-03

Объявление

Редакция газеты Capital Market проводит тендер на предоставление типографских услуг. Заявки от типографий принимаются до 14 декабря 2017 г.

Контактный

телефон:
022 22 77 58

**Вниманию компаний – субъектов
публичного интереса!**

Оператор Официального механизма накопления информации ÎS Capital Market сообщает, что механизм накопления информации функционирует по электронному адресу: <http://emitent-msi.market.md>.

Телефоны для справок:
022 221287, 022 229445

Подпишись!

Подпишись на газету
Capital Market в любом отделении
«Poșta Moldovei» страны или
у наших распространителей:

Moldpresa (022) 222221
Pressinform-Curier (022) 237187
Агентство «Editii Periodice» (022) 233740

Объявление

Редакция газеты Capital Market проводит тендер по отбору аудиторской компании для проведения аудита издания. Заявки принимаются до 14 декабря 2017 г.

Контактный

телефон:
022 22 77 58

Решения Национальной комиссии по финансовому рынку

В ходе очередного заседания Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку, состоявшегося 11 декабря 2017 года, был принят ряд решений.

Административный совет НКФР принял решение зарегистрировать в Государственном реестре ценных бумаг:

- ценные бумаги, согласно отчету о результатах дополнительной эмиссии акций Совместного предприятия FARMACO SA на сумму 20 457 596 леев в количестве 552 908 простых именных акций номинальной стоимостью 37 леев, за счет конвертирования кредитных долгов;

- изменение наименования Турецкого предприятия FETIH SA на общество с ограниченной ответственностью NEW HORIZON с изменением номера ISIN ценных бумаг;

- исключение и аннулирование ценных бумаг, выпущенных ранее аграрным производственным обществом MALINOVSCE в количестве 10 600 простых именных акций, в результате ликвидации.

В результате невыполнения управляющими OM TNS – CREDIT SRL и M.Y.T. SERVICE SRL распоряжений НКФР, руководствуясь действующими нормативными актами, Административный совет НКФР принял решение приостановить банковские операции на текущих и депозитных счетах данных компаний до приведения ими деятельности в соответствие с требованиями законодательства и сообщить о принятом решении Государственной налоговой службе и коммерческим банкам.

В ходе заседания была утверждена Инструкция об отчетности ссудо-сберегательных ассоциаций, а также дополнения и изменения в Инструкцию об отчетности микрофинансовых организаций.

Кроме того, были утверждены поправки к Постановлению НКФР №40/4 от 05.08.2016 «Об утверждении состава комиссий по аттестации специалистов профессиональных участников небанковского финансового рынка».

Административный совет НКФР принял решение

выдать SA KLASSIKA ASIGURĂRI SA дубликат лицензии на право осуществления деятельности в сфере страхования (общее страхование) вместо формуляра поврежденной лицензии.

Административный совет НКФР принял решение реорганизовать лицензию SA DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP SA на право осуществления деятельности в сфере страхования (общее страхование), путем замены приложения к лицензии с включением адресов, по которым осуществляется лицензируемая деятельность.

Также были реорганизованы лицензии на право осуществления посреднической деятельности в страховании и перестраховании для брокеров WEB BROKER SRL и BEST BROKER SRL, путем замены приложений к лицензии с включением и исключением адресов, по которым осуществляется лицензируемая деятельность и, соответственно, с изменением юридического адреса и адреса, по которому осуществляется лицензируемая деятельность.

Принимая во внимание обращение CIA ASITO SA и представленные документы, Административный совет НКФР принял решение выдать предварительное согласие CIA ASITO SA на снятие денежных средств с депозитного счета в долларах США в целях выполнения обязательств по выплате страхового возмещения лица, которому был причинен ущерб, и бенефициарам, обязательств по покрытию ущерба и по страхованию дополнительной пенсии, по суммам при расторжении страховых договоров, выполнения других обязательств по законным выплатам в результате деятельности страховщика, а также для выплат согласно заявке иностранной компании. Компания CIA ASITO SA обязана информировать НКФР об осуществлении указанных выплат с представлением доказательных документов.

Административный совет НКФР принял решение одобрить государственную регистрацию изменений, внесенных в учредительные документы и данные в Государственном реестре юридических лиц компании MOLDASIG SA в связи с утверждением устава данной компании в новой редакции и смены юридического адреса.

Подготовил Б. Ерушевски

Парламент РМ принял в первом чтении проект Закона о государственном бюджете соцстрахования на 2018 г. с доходами и расходами в 19 млрд 312,5 млн леев

Как ожидается, при этом общий объем доходов и расходов бюджета социального страхования увеличится на 1 млрд 798,8 млн леев (+10,3%), по сравнению с доходами и расходами, утвержденными на 2017 г. Их доля в ВВП повысится с 11,8 до 12,1%.

В структуре доходов собственных средств государственного социального страхования составят 65%, а трансферты из госбюджета – 35%. Размер взноса на государственное социальное страхование будет сохранен на уровне 29% (23% платит работодатель, 6% – работник).

Также не изменится тариф взноса на государственное социальное страхование в размере 22% от фонда заработной платы лиц, работающих по индивидуальному трудовому договору в сфере сельского хозяйства, где 6% будет субсидироваться за счет госбюджета.

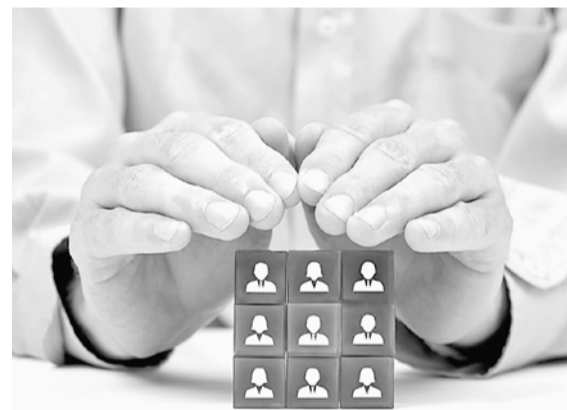
Останется прежним расчет взносов работодателя на государственное социальное страхование сотрудников гражданской авиации, чья работа подпадает под особые условия, в соответствии с тарифом 33% и т. д.

Планируется, что трансферты из национального публичного бюджета в бюджет обязательного соцстрахования составят в 2018 г. около 6 млрд 758,5 млн леев, что на 10,7% больше утвержденного показателя на 2017 г.

При оценке расходов бюджета государственного соцстрахования на 2018 г. были учтены: индексация пенсий на 6,5% с 1 апреля, повышение социальных пособий, в том числе единовременного пособия при рождении ребенка т. д.

Бюджетом предусмотрен рост расходов на подпрограмму по защите семьи и детей (более чем на 40%), на защиту пожилых людей (14%), на защиту людей с ограниченными возможностями (около 12%).

Планируется, что средний размер пенсий по возрасту в Молдове в 2018 г. после планируемой индексации на 6,5% составит 1524,18 лея. На выплату пенсий из бюджета государственного соцстрахования будет выделено 11 млрд 009,2 млн леев (57,2% от общих расходов), что на 1,33 млрд леев (13,8%) больше, чем в 2017 г. При этом из собственных средств бюджета соцстрахования на эти цели предусмотрено 9 млрд 993,2 млн леев, а из трансфертов госбюджета – 1 млрд 016 млн леев. Для выплат пенсий по возрасту из собственных средств бюджета государственного соци-

ального страхования предусмотрено 9 млрд 299,3 млн леев, что на 10,4% больше, чем годом ранее. Расходы составлены с учетом получения примерно 540931 бенефициарами среднегодовой пенсии в 1524,18 лея, с учетом ее индексации на 6,5% с 1 апреля 2018 г., а также с учетом влияния валоризации пенсий, установленных в 2009 – 2011 гг., начиная с 1 ноября 2017 г.

Оговорено, что для выплат пенсий некоторым работникам гражданской авиации предусмотрены 57 млн 130,3 тыс. леев для 610 бенефициаров, чья средняя пенсия составит 7756,35 лея. Для выплаты пенсий депутатам зарезервировано 22 млн 920,9 тыс. леев (263 получателя), для членов Правительства – 7 млн 414,7 тыс. леев (66 получателей), для прокуроров – 17 млн 771,2 тыс. леев (248 получателей), для публичных функционеров – 319 млн 334,8 тыс. леев (7,4 тыс. получателей), местных избранников – 33 млн 997,5 тыс. леев (700 получателей), сотрудников таможни – 581,7 тыс. леев (13 получателей), для работников культуры – 402,3 тыс. леев (27 получателей). Как отмечается, для выплаты пенсий судьям будет выделено 58 млн 104,7 тыс. леев (281 бенефициар; средний размер пенсии – 17069,37 лея).

Проект Закона о бюджете государственного социального страхования на 2018 г. был сверстан Правительством исходя из прогноза роста ВВП на 3%, среднегодовой инфляции в 4,3%, средней зарплаты по экономике в 6150 леев (+7,9% в сравнении с предыдущим годом), а также Фонда заработной платы в 42,6 млрд леев (+7,2% к 2017 г.).

InfoMarket

Парламент РМ принял в первом чтении проект Закона о фондах обязательного медстрахования на 2018 г. с доходами и расходами в сумме 6 млрд 659,03 млн леев. При этом, по сравнению с 2017 г., прогнозируется увеличение доходов Фондов обязательного медицинского страхования (ФОМС) на 517,4 млн леев (+8,4%), а расходов – на 424,6 млн леев (+6,8%).

Трансферты из госбюджета в ФОМС запланированы на уровне 2 млрд 728,03 млн леев. Взносы обязательного медицинского страхования, рассчитанные в процентной форме, сохранены на уровне 9% (работодатель и работник – по 4,5%). Накопленная сумма от взносов обязательного медицинского страхования, как ожидается, в 2018 г. составит 3 млрд 834 млн леев и увеличится, в сравнении с 2017 г., на 11,2%.

Размер взноса обязательного медицинского страхования в фиксированной сумме установлен в 4056 леев на человека (на уровне 2017 г.), с сохранением при этом скидок, предусмотренных на 2017 г. Фонд оплаты текущих медуслуг (основной фонд) в 2018 г. составит 6 млрд 510,2 млн, Резервный фонд обязательного медицинского страхования – 15 млн леев, Фонд профилактических мероприятий (предупреждение рисков заболевания) – 25 млн леев, Фонд развития и модернизации публичных поставщиков медицинских услуг – 30 млн леев, Фонд управления системой обязательного медицинского страхования – 78,8 млн леев. Расходы на подпрограмму «Стационарная медицинская помощь», в том числе лекарства, оплачиваемые дополнительно пролеченному случаю, запланированы на уровне 3,27 млрд леев (+8,2%), подпрограмму «Первичная медицинская помощь» – 1,97 млрд леев (+4,6% в сравнении с 2017 г.), подпрограмму «Неотложная догоспитальная медицинская помощь» – 556,6 млн леев, подпрограмму «Специализированная амбулаторная медицинская помощь» – 453,4 млн леев (+6,1%), подпрограмму «Медицинский коммунарный уход и уход на дому» – 56,77 млн леев (+6,1%), подпрограмму «Неотложная догоспитальная медицинская помощь» – 556,6 млн леев (+6,1%), подпрограмму «Высокоспециализированные медицинские услуги» – 200,4 млн леев (+8,8%), подпрограмму «Развитие и модернизация учреждений системы здравоохранения» – 30 млн леев (+20%), подпрограмму «Национальные и специальные программы в области здравоохранения» – 25 млн леев (на прежнем уровне), подпрограмму «Управление резервным фондом обязательного медицинского страхования» – 15 млн леев.

В Молдове будет резко ограничена реклама алкогольной продукции для сокращения доступа несовершеннолетних и молодежи к крепкому алкоголю

Это предусматривают одобренные Парламентом во втором чтении изменения и дополнения в Закон о производстве и обороте этилового спирта и алкогольной продукции, а также в Закон о рекламе.

Нововведения предусматривают запрет любой формы рекламы, прямой или косвенной, алкогольной продукции, за исключением виноградного вина, в том числе рекламы по радио и телевидению, в печати, в кино- и видеопроизводстве, посредством интернета, с использованием телефонных и телеграфных сетей связи, на транспортных средствах и посредством почтовых отправлений.

В то же время оговорено, что этот запрет не будет распространяться на рекламу алкогольной продукции на радио и телевидении с 23:00 до 6:00, в печатных изданиях, за исключением первой и последней обложек или страниц печатных материалов, в общественных местах, установленных местными органами власти в период проведения национальных и традиционных праздников, специализированных мероприятий в области производства и оборота алкогольной продукции, в помещениях компаний, занимающихся производством или импортом алкогольной продукции, а также на прилегающей к ним территории. Кроме того, реклама алкоголя будет допустима на официальных сайтах производителей и/или торговых предприятий, реализующих алкогольную продукцию.

Поправки предусматривают, что при этом разрешенная реклама алкогольной продукции не должна адресоваться прямо или косвенно несовершеннолетним или вовлекать несовершеннолетних.

Парламент Молдовы ратифицировал рамочное соглашение с Северной экологической финансовой корпорацией

Документ был подписан в Кишиневе 21 июня 2017 г. и предусматривает предоставление Молдове доступа к финансовой помощи, в том числе грантам, для повышения энергоэффективности в рамках сотрудничества с NEFCO (Nordic Environment Finance Corporation).

Ранее вице-премьер, министр экономики и инфраструктуры Октавиан Калмык отмечал, что рамочное соглашение с NEFCO совмещено с целями Партнерства Восточной Европы по энергоэффективности и окружающей среде (E5P) и открывает путь для финансирования проектов в области энергоэффективности в госсекторе нашей страны.

Финансирование NEFCO будет предоставляться в форме инвестиций, кредитов и гарантий приоритетно для тех, кто оказывает благоприятное воздействие на окружающую среду.

Октавиан Калмык отметил, что соглашение с NEFCO призвано способствовать привлечению инвестиций в область энергоэффективности в госсекторе Молдовы и создать новые возможности для местных органов власти.

InfoMarket

Дороги – наше всё...

У нас плохие дороги. Это неоспоримый факт. Конечно, дело не стоит на месте, отремонтированы десятки километров дорожного покрытия. Но это слишком мало, учитывая состояние дорожной инфраструктуры.

В 2011 году Молдова заняла 132 место среди 133 стран в списке Глобальной конкурентоспособности, опубликованном в рамках Всемирного экономического форума. В 2017 году наша страна занимает 128 место в списке из 137 стран.

Наряду с несколькими экономическими показателями, в докладе есть и глава, посвященная качеству дорожной инфраструктуры или самих дорог. Качество дорожного покрытия оценивалось Всемирным экономическим форумом от 1 до 7 баллов, наивысший балл означает «очень хорошо». Наша страна получила 2,5 балла, в то время Румыния – 2,7 балла. Несмотря на то, что многое предстоит еще сделать, чтобы продвигаться в этом рейтинге, Всемирный экономический форум отметил, что наша страна демонстрирует растущую динамику.

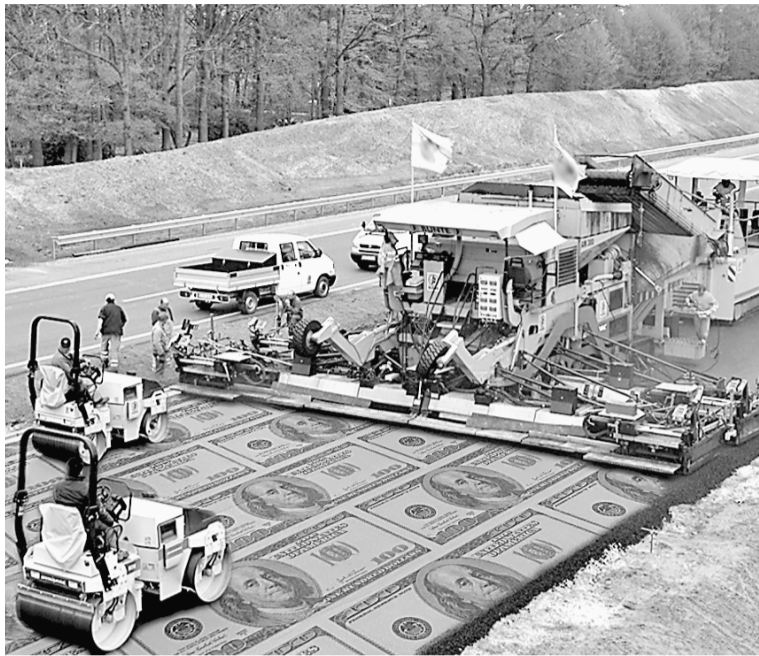
ИНВЕСТИЦИИ В ДОРОЖНУЮ ИНФРАСТРУКТУРУ СОСТАВЯТ БОЛЕЕ 4 МЛРД ЛЕЕВ

Более 4,16 млрд леев будет инвестировано в 2018 году в ремонт, реконструкцию и строительство дорог национального и регионального значения. Это почти в два раза больше, чем в 2017 году (2,5 млрд), заявил на пресс-конференции вице-премьер, министр экономики Октавиан Калмык.

«У нас есть 355 млн евро от ЕБРР и Евроинвестбанка, ресурсы доступны для 17 подписанных в 2014 – 2016 годах контрактов, которые находятся в процессе развертывания. Надеемся, что в следующем году большинство из них будет выполняться. На реализацию трех проектов у нас есть 24 млн евро от ЕС», – сказал Калмык.

В 2018 году планируется провести капитальный ремонт примерно 100 км дорог и текущий ремонт 350 км трасс национального значения, отремонтировать 10 мостов, сдать в эксплуатацию участок трассы Унгены – Кишинев, за исключением одного участка с 6,6 км, участка дороги Хынчешты – Лэпушна, Комрат – Чумай и около 80% шоссе Белцы – Скуляны.

По словам О. Калмыка, в 2017 г. всего на содержание и строительство дорог выделено около 2,5 млрд леев: 1,08 млрд леев – из Национального дорожного фонда (477 млн леев – на содержание дорог); 385 млн леев – местными публичными властями первого уровня; 350 млн леев – местными властями второго уровня; 798 млн леев – из средств ЕБРР, ЕИБ и ЕС и еще 81 млн леев – от Всемирного банка. При этом из 879 млн леев, выделенных партнерами по развитию, в 2017 г. были освоены только 500 млн леев. За счет общего бюджета (около 2,5 млрд леев) в 2017 г. удалось: провести капитальный и текущий ремонт более 100 км дорог; построить 6 новых мостов, в процессе строительства еще 5 мостов; построить 23 автомобильных павильона; установить 8350 дорожных знаков и 13,4 тыс. указательных столбов; а также нанести разметку на 1470 км дорог и 1660 пешеходных переходов.

В сфере дорожной инфраструктуры Октавиан Калмык заметил две задачи, а именно: создание команды, которая будет координировать и контролировать поэтапную реализацию работ по реабилитации и строительству дорог, и установление приоритетов по ремонту и реконструкции дорог в стране, выбор приоритетных участков дорог, а также справедливое распределение финансовых средств.

Ранее, министр экономики и инфраструктуры настоял на еженедельном/ежемесячном представлении отчетов о ходе работ и конкретных сроках сдачи в эксплуатацию каждого участка дороги.

В то же время будут установлены технические критерии, по которым будут отбираться места, где будут проводиться работы по восстановлению и реконструкции. Министр также подчеркнул качество используемых материалов и выполненных работ.

О ДОРОЖНОМ ФОНДЕ В 2017 ГОДУ

В общей сложности в ведении Государственной администрации автомобильных дорог находится 9,4 тыс. км, из которых с твердым покрытием – 8,8 тыс. км. Протяженность национальных автодорог составляет 3,4 тыс. км, а местных – 6 тыс. км.

В 2017 г. прогнозируемый размер дорожного фонда Молдовы превысил показатели предыдущих лет, составив 1 млрд 70 млн леев. Почти половина этой суммы предназначена для затрат на текущее содержание дорог. Больше всего средств на латание дорожного полотна традиционно получает Кишинев, в нынешнем году – 20 млн леев. В столице улично-дорожная сеть представляет собой около 700 улиц и 30 площадей. Общая протяженность дорог – более 700 км, площадь – 9 млн кв. м. На втором месте по количеству выделенных из дорожного фонда денег – Сороки (более 18 млн леев), на третьем – Кагульский и Унгенский районы (около 14 млн леев).

ПРАВИТЕЛЬСТВО ХОДАТАЙСТВУЕТ О ПРОДЛЕНИИ СРОКОВ ДОГОВОРА, ФИНАНСИРУЕМОГО ЕИБ

Правительство приняло решение провести переговоры насчет внесения поправки в Соглашение о финансировании между Республикой Молдова и Европейским инвестиционным банком (ЕИБ) для реализации Проекта по восстановлению дорог в РМ, с целью продления сроков предоставления

инвестиционных средств до 31 декабря 2018 года.

Соглашение с ЕИБ на общую сумму 75 млн евро было подписано в молдавской столице 23 ноября 2010 года. Согласно контракту, работы должны были начаться в начале 2011 года и завершиться к 2013 году. Однако работы шли медленно, в основном из-за финансовых причин, и в декабре 2015 года окончательная дата была продлена до 31 декабря 2016 года.

Однако и после декабря 2015 года восстановление дорог затянулось. В этих обстоятельствах Кабинет министров принял решение начать переговоры о продлении срока кредитования еще на два года, а также о внесении изменений в условия финансирования, в том числе в дополнительное обязательство по расширенному периоду, что связано с дополнительными расходами. В поправке, подлежащей обсуждению, говорится, что «как ожидается, работы будут завершены к 31 декабря 2018 года».

Напомним, что в октябре завершилось строительство дороги Бричань-Гримэнкуэуц – граница с Украиной. Проект предусматривал ремонт участка дороги протяженностью около 6 км, моста длиной в 51 м и двух мостиков. Также были отремонтированы 48 подъездных участков, десятки въездов во дворы, обочины и водоотводы, а также установлено 96 новых дорожных знаков. Общая стоимость работ составила более 41 млн леев. Средства были предоставлены из Национального фонда регионального развития. С 2011 года в Бричанском районе это уже третий проект по ремонту дорог регионального значения. На все эти проекты было израсходовано около 100 млн леев, которые были выделены из Национального фонда регионального развития.

Летом этого года около 476 км местных дорог в Республике Молдова впервые были переданы Министерством транспорта и дорожной инфраструктуры в управление Теленештского, Резинского, Единецкого и Флорештского районов. Передача местных дорог на баланс местных органов власти второго уровня с финансированием из Дорожного фонда предусмотрена Законом о дорожном фонде и Законом о местных публичных финансах. Согласно законодательству, 50% налогов, взимаемых за пользование автомобильными дорогами в Республике Молдова, пойдут на содержание и ремонт местных дорожных артерий.

Влад БЕРКУ

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnprf.md

В Молдове в процессе принудительной ликвидации сейчас находится 9 коммерческих банков, их ликвидацией руководят 4 специалиста, назначенных НБМ

Согласно сведениям, которые представил Нацбанк, в частности, ликвидатором банков Guinea, Universalbank и Oguzbank является Сильвия Марку, Bancosind, Întreprinzbanca, Unibank – Олиан Цуркан, Banca de Economii, Investprivatbank – Григорий Олару, Banca Socială – Сергей Бергие.

В настоящее время в Молдове действует 11 коммерческих банков.

Согласно одобренному НБМ Регламенту о требованиях к руководителям, лицо, назначенное Нацбанком на должность ликвидатора банка, находящегося в процессе ликвидации, в течение 12-месячного срока со дня увольнения/отзыва с этой должности может быть назначено Нацбанком Молдовы ликвидатором банка в процессе ликвидации без повторного подтверждения его соответствия требованиям квалификации, опыта работы и репутации, предусмотренными настоящим регламентом, и считается назначенным со дня выдачи данного решения/распоряжения, с условием соблюдения требований по отношению к конфликту интересов, предусмотренных ст. 382 Закона о финансовых учреждениях №550-XIII от 21 июля 1995 г.

Ликвидатор банка в процессе ликвидации, назначенный Нацбанком, может быть назначен на такую же должность в другом банке в процессе ликвидации без повторного подтверждения его соответствия требованиям репутации, квалификации и опыта работы, предусмотренными настоящим регламентом, и считается назначенным со дня выдачи данного решения/распоряжения, с условием соблюдения требований по отношению к конфликту интересов, предусмотренных ст. 382 Закона о финансовых учреждениях №550-XIII от 21 июля 1995 г.

Для должности ликвидатора банка в процессе ликвидации нужен опыт работы не менее пяти лет в рамках сектора финансовых корпораций.

Лучшие 12 инициатив в области энергетики стали лауреатами конкурса «Экоэнергетическая Молдова-2017»

В нынешнем году лучшие инициативы были отобраны среди 35 проектов.

В VII конкурсе экологически чистых энергопроектов лауреатами в категории «Экоответственные истории» названы: «Лучший проект в области солнечной энергетики» – Георгий Чимбир (Кишинев); «Лучший проект в области ветряной энергии» – Iragom-Grup; «Лучший проект в области комбинированных систем» – детсад «История» (Ниспорены); «Лучший проект в области биоэнергетики» – детсад из села Шестачь (Шолданештский р-н); «Лучший проект в области энергоэффективности» – Ассоциация совладельцев в кондоминиуме ACC51 / 417, детсад «Доремешки» (Каларашский р-н); «Лучшая молодежная инициатива» – Николета Бециу-Валерия Гросул, Николае Спыну (с. Кишкэрены, Сынжерейский р-н); «Лучшая образовательная инициатива» – школа из с. Никорены (Дрокиевский р-н); «Лучшая коммуникационная инициатива» – Termoelectrica.

Лауреатом за внедрение лучших экоответственных технологий стал Orange Moldova, а за «Лучшие экоответственные идеи» награжден Георгий Олару (Кишинев). Приз зрительских симпатий выиграла Николета Бециу, Валерия Гросул, Николае Спыну (с. Кишкэрены, Сынжерейский р-н).

Как сообщалось ранее, VII конкурс «Экоэнергетическая Молдова» организован Агентством по энергоэффективности и Минэкономики Молдовы при поддержке Проекта «Энергия и биомасса», а также при финансовой поддержке ЕС и ПРООН. За 7 лет проведения конкурса «Экоэнергетическая Молдова» в нем номинировалось около 295 проектов, 111 из них стали лауреатами.

InfoMarket

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:
Moldpres: 67770. Poșta Moldovei: PM21700
Издатель: CAPITAL MARKET I.S.
Регистрационный №:
1003600114204, 27 октября 2003 года
Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку
Административный совет:
Председатель: Нина ДОСКА,
Елена ВАСИЛАКЕ, Михай ДОРУК,
Зоя ТУЛБУРЕ, Виктор МАРТЫНЕНКО.
Главный редактор:
Геннадий ТУДОРЯНУ
Тел.: /373 22/ 229-445
Заместитель главного редактора:
Лилия АЛКАЗЭ
Специалист по связям с общественностью
Борис ЕРУШЕВСКИ

Прием объявлений и отчетов:
ziarulcm@gmail.com
Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
Факс: /373 22/ 22-05-03
Адрес: ул. Василе Александри, 115.
(Угол бул. Штефан чел Маре)

Cod IBAN: MD69VI00022249111050MDL
BC "Victoriabank", S.A., fil.11, Chișinău,
BIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информационных агентств "Moldpres" и "InfoMarket".
Статьи, помеченные знаком , публикуются на правах рекламы.
Каждый материал, опубликованный на страницах "Capital Market", отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии "Edit Tipar Grup" SRL

Европейцы увеличивают наш экспорт в Российскую Федерацию

Иностранные компании, начинающие работать в Республике Молдова, меняют деловую среду, отказываясь от традиции выплаты взятков. Это ведет к новым отношениям между бизнесом и контролирующими органами. В результате растет качество товаров, экспортируемых из Молдовы.

По оценкам экономического эксперта ИРСИ Viitorul Вячеслава Ионицэ, доля Европейского союза в молдавском экспорте в этом году достигнет исторического максимума – 69,9%, чуть выше уровня, зарегистрированного СНГ в 1997 году. По данным официальной статистики, доля экспорта молдавских товаров в ЕС растет уже пятый год подряд.

Национальное бюро статистики представило данные о внешней торговле за 10 месяцев. «Экспорт значительно увеличился по сравнению с прошлым месяцем, что заставляет нас верить, что к концу нынешнего года он достигнет уровня 2 420 млн долларов США», – отметил Ионицэ. Он также добавил, что данное увеличение почти исключительно связано с увеличением поставок в Европейский союз.

Официальная статистика показывает, что экспорт товаров в октябре 2017 года составил 268,2 млн долларов США, что на 33,6% больше, чем за аналогичный период прошлого года. Рост в январе – октябре составил 17,5%.

Экспорт товаров в страны ЕС вырос за десять месяцев на 19,9% по сравнению с аналогичным периодом прошлого года, до 1.254 млрд долларов США, в то время как поставки на рынок СНГ росли медленнее – на 10,7%, до 380 млн долларов.

Увеличение общего объема экспорта за десять месяцев превысило ожидания аналитиков и Министерства экономики и инфраструктуры, которые прогнозировали рост на 10-15% в 2017 г. Министерство экономики и инфраструктуры прогнозирует увеличение экспорта в этом году на 15%, до 2 350 млн долларов США. По данным министерства, факторами, которые будут способствовать постепенному увеличению объемов экспорта в течение прогнозируемого периода, являются: восстановление внешнего спроса, внутренних поставок сельскохозяйственной продукции, повышение качества экспорта, в основном за счет осуществляемых инвестиций в модернизацию и расширение технологической базы, и соответственно, интеграция продукции Молдовы в международные потоки.

При этом в январе – октябре 2017 г., в сравнении с тем же периодом 2016 г., Молдова увеличила экспорт в Румынию (+17,6%), Турцию (в 1,6 раза), Германию (+25%), Италию (+14,9%), Польшу (+32,2%), Россию (+7,3%), Великобританию (+14,1%), Испанию (в 2,6 раза), Украину (+31,5%), Австрию (в 1,6 раза), Болгарию (+21,7%), Беларусь (+6,6%), Грецию (+28,8%), Сербию (в 3,1 раза), на Кипр (в 2,6 раза), Китай (+23,9%), Казахстан (+25,8%), Бельгию (+31,7%), Словакию (+41,2%), Венгрию (+36,8%), Канаду (в 2,1 раза), Саудовскую Аравию (в 2,6 раза), Вьетнам (в 2,5 раза), Францию (+4,8%), США (+10,8%), Сирию (+40,7%), Азербайджан (+43,8%), ОАЭ (в 2,8 раза). В то же время сократились объемы молдавского экс-

порта в Ирак (-52,4%), Швейцарию (-13,9%), Израиль (-54,3%), Египет (-70,8%), Малайзию (-31,9%), Голландию (-12,5%), Ливан (-21,5%).

В. Ионицэ объяснил, почему ухудшились торговые отношения со странами СНГ и в частности с Российской Федерацией. «Появление иностранных компаний меняет стиль поведения, так как местные бизнес платит все официальные платежи без взятков. Среднесрочный эффект от приближения Молдовы к ЕС вызовет рост экспорта в Российскую Федерацию по той простой причине, что мы начинаем работать цивилизованно. Надо признать, что Россия не виновата в падении экспорта Молдовы. Проблемы в этой сфере существуют давно».

По его мнению, внедрение европейских норм после подписания Соглашения о свободной торговле изменило правила игры для молдавского бизнеса. «Отношения с ЕС не означают, что мы можем только продавать на европейский рынок, но и провести тотальную реформу в сфере сертификации и происхождения товаров. Это на самом деле значит войти с парадного входа на рынок. Сейчас Республика Молдова ведет цивилизованную торговлю с ЕС и вынуждена адаптировать нормативную базу, чтобы исключить подделку сертификатов и документов о происхождении. В реальности таким образом защищаются и рынок, и хозяйствующие субъекты Молдовы».

«Поставки товаров на рынок Российской Федерации будут расти не за счет черных схем, реэкспорта и поддельных сертификатов, а в результате реального производства в Молдове».

АВТОМОБИЛЬНАЯ ПРОМЫШЛЕННОСТЬ СГЛАДИЛА ПОСЛЕДСТВИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ПОТРЯСЕНИЯ

Резкое снижение экспорта Молдовы в Россию была компенсирована поставками товаров в страны Европейского союза. Это стало результатом инвестиций в автопром, где отмечается самый высокий уровень экспорта. С 2012 по 2017 годы доли экспорта в ЕС и Россию были равны. Экспорт в Россию снизился на 450 миллионов долларов США.

«Иностранные инвестиции играют важную роль для молдавской экономики на фоне того, что в последние годы растет автомобильная промышленность. Это благоприятно отразилось на увеличении рабочих мест и увеличении торговли с ЕС», – отметил Ионицэ.

Иностранные компании, начинающие работать в Республике Молдова, меняют деловую среду, отказываясь от традиции выплаты взятков. Это ведет к новым отношениям между бизнесом и контролирующими органами. Примером служит скандал с компанией Draexlmaier Automotive в 2012 году, связанный с Налоговым кодексом в части предоставления работникам за счет компании транспорта и пи-

тания. Это стало результатом давления властей, хотя проблему можно легко решить, заплатив взятку.

«Иностранный бизнес в Молдове не платит зарплаты «в конвертах». Они стимулируют развитие в стране местных предприятий в сфере транспорта. А местные компании работают официально», – считает экономист IDIS Viitorul.

ПОЛОВИНА ЭКСПОРТА – ПРОДУКТЫ ПИТАНИЯ И МАНУФАКТУРА

За 10 месяцев 2017 года доля продуктов питания в совокупном экспорте составила 23,6%, далее следует мануфактура – 23% и машины и оборудование – 18,5%. Химические жидкие продукты, алкогольные напитки и топливо совокупно составили 27%. По данным НБС, увеличился экспорт электроприборов (+37,0%), овощей и фруктов (+36,7%), одежды и аксессуаров (+13,5%), зерновых и продуктов на их основе (+13,0%), алкогольных и безалкогольных напитков (+12,1%), медикаментов и фармацевтических препаратов (+33,2%), нефти, нефтепродуктов (в 2,9 раза), мебели и комплектующих (+7,5%), органических химтоваров (+40,6%), текстильных изделий (+8,2%), табака сырья и переработанного (+47,0%), металлоизделий и отходов (+44,1%), обуви (+14,0%), мяса и мясорубок (+49,1%) и др.

Кроме того, снизился экспорт переработанного каучука (-82,8%), парфюма и др. (-19,1%), сахара, меда (-13,2%) и др.

ЭКСПОРТ РАСТЕТ, НО НЕ ПРЕВЫШАЕТ ИМПОРТ

Объем импорта в Молдову продукции из стран ЕС за 10 месяцев вырос на 19,7% – до \$1 млрд 945,1 млн, из стран СНГ – на 16,5%, до \$964,4 млн. Ввоз товаров из других государств повысился на 21,1% – до \$995,2 млн.

Доля стран ЕС в общем объеме молдавского импорта выросла с 49,63 до 49,81%, доля стран СНГ уменьшилась с 25,28 до 24,7%, а доля других государств увеличилась с 25,09 до 25,49%. По данным НБС, в январе – октябре 2017 г., в сравнении с тем же периодом 2016 г., выросли объемы импорта в Молдову из Румынии (+25,2%), Украины (+32,6%), Китая (+28,7%), Германии (+22,1%), Италии (+17,1%), Польши (+25,9%), Турции (+10,8%), России (+5,1%), Франции (+24,1%), США (+33,8%), Венгрии (+22,2%), Вьетнама (в 1,8 раза), Болгарии (+26,3%), Беларуси (+12,8%), Чехии (+15,5%), Испании (+20,1%), Японии (+30,5%), Бельгии (+24,6%), Греции (+28,1%), Словакии (+28,5%), Южной Кореи (+20,9%), Тайваня (+31,4%), Египта (в 1,7 раза), Индии (+15,5%), Голландии (+8,2%), Узбекистана (в 2,2 раза), Бангладеш (+53,8%). В то же время сократился импорт из Великобритании (-11,3%), Литвы (-20,7%), Гонконга (-75,9%), Израиля (-23,1%) и др. стран.

Виктор УРСУ

Европейские эксперты помогут оценить экспортную готовность малых предприятий Молдовы

Европейские эксперты посетят 13-15 декабря Молдову с целью оказания помощи в создании методик поддержки экспортной готовности малых и средних предприятий.

Как сообщает «ИНФОТАГ» со ссылкой на сайт Европейского Соседства, визит организуется Инструментом технической помощи и информационного обмена Европейской комиссии (TAIEX) в сотрудничестве с Организацией развития малых и средних предприятий РМ.

Эксперты Мишель Джеленине из Франции и Таяна Кесиц Сапиц из Хорватии проанализируют существующие ключевые инструменты и статус местной инфраструктуры, которые имеют потенциал для создания квалифицированных служб поддержки экспорта. Они также оценят существующие юридические, институциональные и бизнес-рамки для запуска успешных услуг, ориентированных на экспорт. По окончании миссии эксперты TAIEX предоставят целевые рекомендации, основанные на передовой практике ЕС с целью развития служб и инструментов экспортной поддержки.

Draexlmaier Automotive инвестирует 30 млн евро в открытие нового завода в Кагуле

Компания Draexlmaier Automotive намерена в 2018 г. реализовать новый инвестиционный проект, открыв в Кагуле свой четвертый завод в Молдове по производству кабелей для автомобильной электропроводки.

Как сообщили «ИНФОТАГ» в Минэкономики, производство разместится в местной субзоне свободной экономической зоны Бельцы. Завод площадью 20 тыс. кв. м планируют возвести уже в первом полугодии, чтобы с июля начать выпуск продукции. До конца года на предприятии планируют трудоустроить не менее 1,5 тыс. человек.

В будущем году Draexlmaier Automotive намерена открыть порядка 2 тыс. рабочих мест и на трех своих заводах в Бельцах, доведя число своих работников до 6,5 тыс.

По словам администратора СЭЗ Бельцы Марины Чобану, благодаря намеченным инвестпроектам в 2018 г. в зоне к имеющимся 4,7 тыс. рабочих мест добавится 5,5 тыс. А объем инвестиций вырастет на 150 млн леев – до 260 млн леев.

ИНФОТАГ

В Молдове будет создано агентство по инвестициям

В Молдове будет создано агентство по инвестициям. Проект постановления Правительства по этому поводу выставил на общественное обсуждение Центр по внедрению реформ. Согласно проекту, предлагается создать такое агентство путем слияния Организации по привлечению инвестиций и продвижению экспорта (МІЕРО) и Агентства по туризму.

В проекте определены четыре ключевые области деятельности агентства: продвижение имиджа страны с целью привлечения иностранных инвестиций, поддержка инвестиционной деятельности и защита инвестиций, продвижение экспорта, продвижение туризма. В новом учреждении будет работать 30 специалистов.

Финансирование агентства по инвестициям будет осуществляться за счет средств госбюджета, доходов от предоставляемых услуг и других разрешенных законодательством источников. Расходы на реорганизацию составят около 540 тыс. леев (в основном на выплату социальных гарантий сотрудников, которые попадут под сокращение), однако в 2017 г. эти расходы будут покрыты за счет заложенных в госбюджете средств на внедрение Стратегии реформирования публичной администрации.

Консультации по проекту продлятся до 21 декабря.

Модернизированная банкнота номиналом 5 леев будет введена в обращение в Молдове с 11 декабря

Это предусматривает соответствующее постановление, принятое Нацбанком и опубликованное в Monitorul Oficial. Модернизированная банкнота будет выпускаться в обращение постепенно, по мере израсходования запасов 5-леевых купюр прошлых выпусков, 1994 – 2013 гг., которые будут изыматься из обращения постепенно, по мере их износа и повреждения, становясь непригодными к обращению.

Следует отметить, что выпускаемая в обращение модернизированная банкнота имеет дополнительные степени защиты. В частности, металлизированная защитная нить с текстом BNM внедрена в бумагу и расположена на аверсе слева, между портретом Штефана чел Маре и центральным гильошем, в ультрафиолетовом свете люминесцирует голубым цветом. В верхней и нижней частях зоны, расположенной между двумя вертикальными декоративными элементами, напечатан микротекст BNM и CINCILEI. По контуру круга, где расположен текст PE-UN PICIOR DE PLAI, PE-O GURĂ DE RAI..., напечатан микротекст BNM. Кроме того, на купонном поле аверса и реверса напечатаны фрагменты цифры «5» таким образом, что при рассмотрении банкноты на просвет и освещении с противоположной стороны цифра «5» видна как единое целое. Помимо этого на купонном поле аверса расположен прямоугольник, люминесцирующий в ультрафиолетовом свете зеленым цветом. Внутри прямоугольника напечатаны логотип Нацбанка и текст BNM. Два декоративных вертикальных элемента, многоцветный национальный орнамент и центральный гильош на аверсе банкноты люминесцируют в ультрафиолетовом свете зеленым цветом. Бифлуоресцентные волокна в ультрафиолетовом свете люминесцируют зелено-голубым и желто-красным цветом.

InfoMarket